7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1995 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 235 (989)

Ազգ
Azg
armenian daily

Օդային աղետից Նախիջեւանում զոհվել է 50, վիրավորվել 32 մարդ

Դեկտեմբերի 5-ին Նախիջեւանում Ադրբեջանի «Ազալ» ավիաընկերությանը պատկանող ՏՈՒ-134 ինքնաթիռի վթարի հետեւանքով 82 ուղեւորներից զոհվել են 50-ը եւ վիրավորվել 32-ը: Նախնական տվյալների համաձայն, աղետի հիմնական պատճառը շարժիչների անսարքությունն է եղել: Սակայն, ինչպես հայտնեց լրագրողներին Ադրբեջանի փոխվարչապետ Աբաս Աբասովը, վթարի պատճառները հնարավոր կլինի պարզել միայն անկախ փորձագետների եւ ՏՈՒ-134 ինքնաթիռներ արտադրող գործարանի մասնագետների կողմից «սեւ արկղի» տվյալներն ուսումնասիրելուց հետո: Աբասովն ընդգծեց նաեւ, որ Ադրբեջանի «Ազալ» ավիաընկերության բոլոր ինքնաթիռները ֆիզիկապես մաշված են եւ կարիք ունեն նորերով փոխարինվելու: Հիշեցնենք, որ երեք օր առաջ Բաքվի մոտակայքում աղետի են բախվել «Բոինգ-707» բեռնատար մի այլ ադրբեջանական ինքնաթիռ, որի խեղտվելով զոհվեցին անձնակազմի երկու անդամներ:

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Միացեալ Հայկական ֆոնդը 120 միլիոնի օգնութիւն ուղարկած է Հայաստան վերջին վեց տարիներուն

ԳԼԵՆԴԵՅԼ, ԿԱԼԻՖՈՐՆԻԱ: Միացեալ Հայկական ֆոնդը 31,7 միլիոնի եկամուտ արձանագրած է 1995-ի ընթացքին, ըստ իր գործունէութեան հաշուեքննութեան, որ պատրաստուած էր Arthur Andersen LLP հաշուապահական ընկերութեան կողմէ:

Նկատի ունենալով իր եկամուտը, ֆոնդը ամերիկահայ ամենամեծ բարեսիրական կազմակերպութիւնն է եւ Միացեալ Նահանգներու ոչ շահաբեր ընկերութիւններուն մէջ 106-րդ տեղը կը գրաւէ, ըստ Non-Provit Times ամսաթերթի նոյեմբեր 1995-ի համարին:

Հաշուեքննութիւնը ցոյց կուտայ, թէ ֆոնդի ընդհանուր եկամուտին հազիւ մէկ տոկոսը տրամադրուած է գրասենեակային ծախսերու, իսկ մնացեալ 99 առ հարիւրը յատկացուած է Հայաստանի օգնութեան: Ամերիկեան բարեսիրական ընկերութիւններու հետ համեմատած, ֆոնդը գրասենեակային նուազագոյն ծախս ունեցողներէն մէկն է:

Այս տարուան ընթացքին ֆոնդը աւելի քան 30 միլիոն արժողութեամբ մարդասիրական օգնութիւն ուղարկեց Հայաստան, մեծ մասամբ դեղորայք: Ան նաեւ նիւթապէս օժանդակեց Հայաստանի Սրտի մանկական կեդրոնին, որ սրտի յաջող վիրահատութիւններ կատարած է 440 հայ երեխաներու:

Վերջին վեց տարիներու ընթացքին ֆոնդը 120 միլիոն արժողութեամբ օգնութիւն ուղարկեց Հայաստան, 75 թռիչքներու եւ 62 ծովային բեռնարկղերու միջոցաւ, ներառեալ 21 միլիոնի ծննդեան վառելանիւթ:

Միացեալ Հայկական ֆոնդին մաս կը կազմեն Ամերիկայի Հայկական համագումարը, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միութիւնը, Ամերիկայի Հայ աւետարանչական ընկերակցութիւնը, Հայ օգնութեան միութիւնը, Հիւսիսային Ամերիկայի Հայաստանեայց եկեղեցին, Հիւսիսային Ամերիկայի Հայց. Առաքելական եկեղեցին եւ Լինսի հիմնարկը:

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել Միացեալ հայկական ֆոնդի գրասենեակին, հեռաձայնելով (818) 241 8900 թիւին: ■

Ատոմակայանի 100 միլիոներորդ կվտ-ը

Դեկտեմբերի 6-ին, ժամը 12.15-ին գրանցվեց Հայկական ատոմակայանի էլեկտրակայանի վերանորոգումից հետո արտադրված էլեկտրաէներգիայի 100 միլիոներորդ կիլովատ ժամը: Ատոմակայանի տնօրեն Սուրեն Ազատյանը Արմենպրեսի թղթակցին ասաց, որ երկրորդ էներգաբլոկը արդեն հասավ 310 մեգավատ հզորության: Այժմ բլոկի երկու տուրբոագրեգատները աշխատում են գրեթե հավասար ծանրաբեռնվածությամբ: Հզորությունների իրացման ժամանակացույցին համապատասխան առաջիկա օրերին կայանը կսկսի աշխատել հզորության նոր՝ 90 տոկոսի ռեժիմով:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Գնդակոծվել են Արարատի շրջանի Չանգակատուն գյուղի դիրքերը

Դեկտեմբերի 5-ին Ադրբեջանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները նոր ոտնձգություններ են կատարել հայ-ադրբեջանական սահմանի հարավ-արեւմտյան հատվածում: ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի եւ լրատվության վարչությունից Նոյյան տապան գործակալությանը հայտնեցին, որ ժամը 12:00-14:10-ը հակառակորդը հեստակի մարտական մեքենաներից, խոշոր տրամաչափի գնդացիրներից, նռնականետներից, հրաձգային այլ զենքերից գնդակոծության են ենթարկել Արարատի շրջանի Չանգակատուն գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Տուժածներ չկան: ՀՀ զինված ուժերի ստորաբաժանումների պատասխան համարժեք գործողություններից հետո հակառակորդը դադարեցրել է կրակը:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Կրճատումներ Ռուսաստանում Հայաստանի դեսպանությունում

ՀՀ վարչապետի 1995 թվականի դեկտեմբերի 4-ի թիվ 324 որոշմամբ Ռուսաստանի Դաշնությունում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանության աշխատողների թվաքանակը սահմանվել է 76 հաստիքային միավոր՝ նախկինում եղած 110-ի փոխարեն:

ՀԿՍԾ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Շախմատ նույն գույնի ֆիգուրներով

Վանո Սիրադեղյանն ընդդեմ Հրանտ Բագրատյանի

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Նախկին խորհրդարանում ԳԽ-ում երբեմն ունենալիս ՀՀ նախագահը հաճախ շեշտել է Սահմանադրության ընդունման անհրաժեշտությունը, նշելով, որ դրանով վերջ կդրվի ԳԽ-ի եւ կառավարության (եւ նախագահի) միջեւ լիազորությունների վերաբաշխման պայքարին:

Բայց ահա այսօր Սահմանադրության գոյության պայմաններում էլ շարունակվում է լիազորությունների վերաբաշխման պայքարը, բայց այս անգամ ոչ թե ԱԺ-ի եւ կառավարության, այլ ՆԳՆ-ի եւ կառավարության միջեւ: Հարցի պատմությունն այս է. դեկտեմբերի 6-ին ԱԺ-ում ըստ կանոնակարգի կառավարությունը պատասխանում էր պատգամավորների հարցերին, որոնք առանձին հետաքրքրություն չունեին: Այդ հարցուպատասխանի ողջ «հետաքրքրությունն» ամփոփված էր ԱԺ դահլիճում ՆԳ նախարար Վանո Սիրադեղյանի ներկայությամբ: Առաջին հայացքից ամեն ինչ ընթանում էր բնականոն. ՆԳՆ-ն նույնպես կառավարության «կազմում է», եւ նախարարը կարող է եւ պարտավոր է մասնակցել այդ հարցուպատասխանին:

Սակայն, ինչպես հետո պարզվեց, պրն Սիրադեղյանն ԱԺ էր եկել կառավարությանը մարտահրավեր նետելու:

Պատասխանելով ԱԺ պետաիրավական հանձնաժողովի անդամ Դավիթ Հարությունյանի հարցին մարզերում մունիցիպալ ոստիկանությունների ստեղծման մասին (դրանք ուղղակիորեն ենթարկվում են մարզպետներին, իսկ վերջիններիս էլ նշանակում է կառավարությունը), Վանո Սիրադեղյանը կտրականապես մերժեց այդ մոտեցումը, ասելով, որ պետության քաղաքական համակարգը վերցվել է Ֆրանսիայից, մինչդեռ տեղական ոստիկանության՝ դեպքում առաջնորդվում են «Ամերիկայի կամ Հնդկաստանի» օրինակով, ինչը, ըստ նրա, անթույլատրելի է:

Փաստորեն ՆԳՆ-ի համակարգի 15 հազար աշխատակիցներից 13 հազարը աշխատելու են մունիցիպալ ոստիկանությունում եւ միայն 2 հազար աշխատակից է մնում ՆԳ նախարարի տրամադրության տակ: Մունիցիպալ ոստիկանապետը ժամանակավոր է նշանակվում, բայց ըստ պրն Սիրադեղյանի, «ժամանակավորից հավերժական բան չկա»: «Ես դեմ եմ մեծ ջանքերով ստեղծված պետական կառույցը՝ ՆԳ նախարարությունը, երկու մասի բաժանելուն. Հայաստանում երկու ՆԳ նախարարություն չի կարող ստեղծվել, երբ դա կատարվի, առոտ առանց ինձ», հայտարարեց Վանո Սիրադեղյանը:

Դրանով իսկ նեմաբեմերում եռացող ներկառավարական բախումը դուրս եկավ ջրի երես պատասխանելով մի շարք հարցերի: Մինչեւ հարցի վերջնական կարգավորումը դեռ էլի մի շարք «կարճ միացումներ» կլինեն:

Փաստորեն Հայաստանի Հանրապետության թե «քաղաքական», թե «ֆիզիկական ճարտարապետները» այս պահին երկու մասի են բաժանված. մի կեսում օրը օրին աճող բռնապետությունն է իր նեղ տեղական խնդիրներով, մյուս կեսում լիբերալ ուժերն են շահերի եւ անձերի անզիջում պայքարով:

Ինչ-որ մեկը Հայաստանում շախմատ է խաղում նույն գույնի ֆիգուրներով:

Հայ-վրացական վկայագրերի փոխանակում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ BSP: Դեկտեմբերի 4-ին Վրաստանի ԱԳՆ-ում կայացավ Հայաստանի եւ Վրաստանի միջեւ բարեկամության, համագործակցության եւ փոխադարձ անվտանգության մասին պայմանագրերի հաստատման վկայագրերի փոխանակման պաշտոնական արարողությունը: Վրացական կողմից վկայագրերի փոխանակման արձանագրությունը ստորագրեց արտգործնախարարի տեղակալ Մալխազ Կակաբաձեն, իսկ հայկական կողմից՝ Վրաստանում Հայաստանի գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Լեւոն Խաչատրյանը:

ՆԱՏՕ-ն վավերացրեց Բոսնիայում 60 հազար զինվորների տեղակայումը

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, WSJ: ՆԱՏՕ-ի անդամ բոլոր 16 երկրների արտաքին գործերի եւ պաշտպանության նախարարները քննարկությամբ վավերացրեցին Հյուսիսատլանտյան ուխտի պատմության մեջ զորքերի մեծագույն տեղակայման ծրագիրը: Ուխտի բոլոր անդամները, առավել 14 ոչ անդամ երկրներ, մասնակցելու են այդ գործողությանը, ներառյալ Ֆրանսիան եւ Ռուսաստանը: Ինչպես հայտնել էինք երեկ, Ֆրանսիան այսպիսով վերջ է տալիս շուրջ 30 տարի առաջ գեներալ դը Գոլի կողմից ՆԱՏՕ-ի ռազմական կառույցները բոյկոտելու պայմանը, մասնակցելով քննարկությանը: Ֆրանսիական 10 հազարանոց խաղաղապահների բանակը առավել պատասխան հսկելու է Սարաեւոն: Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանին, վերջինիս 3000-անոց զորքը տեղակայվելու է գլխավորապես Տուզլայում, որտեղ երեկ սկսեցին ժամանել ամերիկյան առաջին ստորաբաժանումները, որոնց զինվորների վերջնական թիվը կլինի 20 հազար: Մ. Նահանգների նախկին նախագահներ Բուշը եւ Ֆորդը պաշտպանեցին Բոսնիա ամերիկյան զորք ուղարկելու Քլինթոնի որոշումը, մինչդեռ սենատի ավագ խմբակ Բոբ Դոուլը առաջիկա շաբաթվան հետաձգեց հարցի քննարկությունը, մինչ այդ վարչությունից պահանջելով հստակեցնել 1 տարվա ժամկետի լրանալուց հետո զորքի դուրսբերման մանրամասնությունները: ■

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի սեյսմիկ պաշտպանության ծրագիրը ֆինանսավորող չունի

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Դեկտեմբերի 7-ին լրանում է Սպիտակի երկրաշարժի 7-րդ տարելիցը: Կասկած չկա, որ ողբերգության հիմնական պատճառը սեյսմիկ վտանգի սխալ գնահատումն էր: Այդ մասին այսօր լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարեց ՀՀ սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության տնօրեն Սերգեյ Բալասանյանը:

Նա հայտնեց, որ այդ կազմակերպությունն ստեղծված է 1991 թ. եւ համագործակցում է ԱՄՆ-ի, Իտալիայի, Ֆրանսիայի, Գերմանիայի եւ այլ երկրների մասնագետների հետ: Ներկայումս դրա հիմնական խնդիրներն են շենքերի սեյսմակայունության գնահատումը, անհրաժեշտ աշխատանքների ապահովումը նոր տեխնոլոգիայի կիրառման եւ հնարավոր տարերային աղետներին բնակչության ու ղեկավար մարմինների նախապատրաստման միջոցով: Այդ նպատակով ամեն տարի դեկտեմբերի 5-7-ը բնակչության հետ բացատրական աշխատանք է կատարվում:

Այս տարի ծառայությունը մշակել եւ կառավարությանն է ներկայացրել սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծրագիր: Դրա հետ մեկտեղ Բալասանյանը նշեց, որ 1996 թ. բյուջեն չի նախատեսում դրա ֆինանսավորում, եւ միջոցները պետք է հայթայթվեն միջազգային աղբյուրներից: Բայց ռազմավարական օբյեկտները (ԱԷԿ, ջրամբարներ) արդեն գտնվում են վերահսկողության տակ, ասաց նա: ■

Մինչ Ժյուպեն մնում է անդրդվելի, գործադուլները շարունակվում են

ՓԱՐԻԶ, 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, RFI, WSJ: Ինչպես հաղորդել էինք, երեկ հեռուստատեսային վարչապետ Ալեն Ժյուպեն Ազգային ժողովի սոցիալիստ պատգամավորների պահանջով սոցիալական հատկացումների կրճատման իր ծրագիրը մտցրեց խորհրդարան: Սոցիալիստները, երեկոյան, նա ելույթ ունեցավ հեռուստատեսությամբ եւ կրկին պաշտպանեց կրճատումների իր ծրագիրը, այն կոչելով «վարչապետի պաշտոնում իմ գտնվելու պատճառը»: Կրճատումները, ըստ նրա, պետք է նվազեցնեն սոցիալական ապահովության ներկա դրության պատճառով գոյացած 50 միլիարդ դոլարի բացը: Ավելի ուշ, նախագահ Ժակ Շիրակը պաշտպանեց իր վարչապետի ծրագիրը: Սակայն, կառավարության անտեղիտալի դիրքորոշումը պատճառ դարձավ, որ այսօր, 13-րդ օրը, շարունակվեն գործադուլները ամբողջ երկրով մեկ: Երեկ տեղի ունեցած ցույցերը, որոնց ընթացքում ցուցարարները շատ են տվել բազմաթիվ ... Փարիզում եւ մյուս քաղաքներում, այսօր ... նախվեցին, սակայն գործադուլավորներին միացան նաեւ բեռնատար ավտոմեքենաների վարորդները եւ ուրիշ արհմիությունների անդամներ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Կարե՞ւ մինչեւ 2011 թվականը

Ծերության ապահովումը պետության պարտականությունն է

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Դեկտեմբերի 6-ին ԱԺ-ում քննարկվեց եւ առաջին ընթերցմամբ ընդունվեց ՀՀ քաղաքացիների պետական կենսաթոշակային ապահովության մասին օրենքի նախագիծը (օրենսդրական նախաձեռնությունը պատկանում է կառավարությանը):

Այնտեղ ամրագրված է այն դրույթը, ըստ որի ՀՀ յուրաքանչյուր քաղաքացի սույն օրենքով սահմանված կարգով ունի պետական կենսաթոշակային ապահովության իրավունք: Սահմանվում են աշխատանքային եւ սոցիալական կենսաթոշակներ: Առաջին տեսակի մեջ մտնում են. տարիքային, արտոնյալ պայմաններով՝ տարիքային, երկարամյա ծառայության, հաշմանդամության, կերակրողին կորցնելու դեպքում, 2-րդի մեջ՝ հաշմանդամության եւ կերակրողին կորցնելու դեպքում:

Օրենքի նախագծում հիմնական փոփոխությունը հետեւյալն է. 1996 թ. սկսած մինչեւ 2011 թ. յուրաքանչյուր տարվա համար կես տարով բարձրանում է կենսաթոշակային տարիքը: Արդյունքում 2011 թ. կանանց համար նախատեսված կենսաթոշակային տարիքը սահմանվում է 63 ը, իսկ տղամարդկանցը՝ 65 ը: Այս մոտեցումը առարկությունների տեղիք տվեց ԱԺ-ում: Առարկողներն այն տեսակետն էին արտահայտում, որ փաստորեն կառավարությունը, կենսաթոշակային տարիքը ավելացնելով, աստիճանաբար նվազեցնում է կենսաթոշակառուների հանդեպ պետության պատասխանատվությունը: Ստացվում է այնպես, որ այսօր նվազագույն կենսաթոշակային չափը սահմանող կառավարությունը վաղն էլ նախատեսում է ավելացնել կենսաթոշակային տարիքը: Հավանաբար ներկա կառավարությունը ծրագրում է կառավարել մինչեւ 2011 թ., հակառակ դեպքում ինչո՞վ բացատրել, որ 1996-2011 թ. ընկած ժամանակահատվածի համար փորձ է արվում թոթափել «կենսաթոշակառուների բեռը»:

Այսօր Հայաստանում կան 650 հազար կենսաթոշակառուներ, որոնց հանդեպ պետության պարտավորությունները խիստ նվազ են եւ նվազեցման միտում ունեն:

Օրենքի հաջորդ փոփոխությունը վերաբերում է աշխատանքային ստաժին: Մինչեւ վերջերս կենսաթոշակառուների հաշվարկման ժամանակ հաշվի էր առնվում վերջին հինգ տարիների աշխատավարձը, այս օրենքով այդ դրույթը հանված է: Չնայած դրան՝ 40-45 տարվա եւ ընդամենը 5 տարվա աշխատանքային ստաժ ունեցողների կենսաթոշակների վճարումը համահարթեցվում է: Այս խնդրին էլ առարկեցին պատգամավորները:

Արմեն Մարտիրոսյանը («Բարեփոխումներ») նկատեց, որ բյուջեի քննարկումից հետո մրցոլորտն ԱԺ-ում լիցքաթափվել է, բայց «այս օրենքը ես ավելի եմ կարեւորում, քան բյուջեն», ասաց նա: Նա առարկեց այն բանի դեմ, որ թոշակների չափի սահմանումը թողնվում է կառավարությանը: Կառավարությանը նման լիազորություն տալու իրավունքի դեմ առարկեց նաեւ Գրիգոր Ավագյանը: Նա միաժամանակ ասաց. «Երիտասարդներն էլ են հասնելու թոշակի տարիքի, եւ թող նրանք իմանան, որ օրենքը մեկ տարվա համար չէ»:

Այնուհետեւ խոսք եղավ կենսաթոշակների ուշացման մասին, իսկ Բաբկեն Արարքցյանն առաջարկեց օրենքում ամրագրել կենսաթոշակների ուշացման համար պատասխանատվության ձեւը:

Օրենքի նախագծի 48-րդ հոդվածի համաձայն, ծերերի կամ հաշմանդամների համար նախատեսված պետական հաստատություններում ապրող կենսաթոշակառուներին վճարվում է նշանակված կենսաթոշակի 25 տոկոսը:

Հաջորդ նորույթն այն է, որ աշխատող կենսաթոշակառուին վճարվում է կենսաթոշակ 100 տոկոսով:

Օրենքի նախագիծն առաջին ընթերցմամբ ընդունելուն «կողմ» քվեարկեց 140 պատգամավոր, «դեմ» չկար:

Նախագծի քննարկման ընթացքում ԱԺ փոխնախագահ Արա Սահակյանը երկսող ուղարկեց պատգամավորներից մեկին, որի անունը հարկ չենք համարում նշել: Պատասխանը չուշացավ. պատգամավորն անձամբ հանձնեց պատասխան երկսողը, որը, ըստ երեւույթին, բավական սրամիտ էր, քանի որ Արա Սահակյանը լիաթոք ծիծաղեց: «Միայնակ» ծիծաղող պրն Սահակյանը (երկսողը հանձնելով՝ պատգամավորը նստեց) բնավ նման չէր նիստը նախագահող, մանավանդ դեկտեմբերի 5-ին ելույթ ունեցող Սահակյանին:

Վերադառնալով Կենսաթոշակային ապահովության մասին օրենքի նախագծին՝ հարկ ենք համարում մեր օրենսդիրներին եւ կառավարությանը հիշեցնել այն հեքիաթը, երբ թագավորի հրամանով երկրում ոչնչացնում են բոլոր ծերերին, իսկ մի երիտասարդ գաղտնի, գանգ առնելով հրամանը, նկուղում պահում է իր հորը, որն էլ երկրի համար ճգնաժամային պահին իր իմաստուն խորհրդով փրկում է ժողովրդին աղետից: Եվ այդ մասին իմանալով՝ նույն թագավորը «վերանայում է» իր հրամանը: Ծերության ապահովումը պետության պարտականությունն է, որի գիտակցմամբ եւ իրականացմամբ է պայմանավորված թե՛ պետության, թե՛ հասարակության բարոյականության ապահովումը:

«ԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆ»

Ուսանողական արհմիությունը պաշտպանում է Նիկոլ Փաշինյանին

Երեկ ուսանողական «Արդարություն» արհմիությունը հրավիրել էր իր առաջին մամուլի ասուլիսը, որտեղ հիմնականում քննարկվեց լրագրող եւ ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ավարտական կուրսի ուսանող Նիկոլ Փաշինյանին եւ 12 այլ ուսանողների հեռացման հարցը: «Օրենքը խախտված չէ, սակայն ոտնահարվում են բարոյական չափանիշները»: Արհմիության անդամների եւ լրագրողների բուռն բանավեճն արդյունքում հանգեց մի եզրակացության, որ հարցին պետք է մոտենալ ոչ թե անձնավորելով որեւէ մեկին, այլ պայքարն ուղղել կանոնակարգի այն կետի անկատարության դեմ, [illegible] ը բուհից հ[illegible]ացնելու իրավունք է տալիս 50 ժամից ավելի բացակայություն ունեցող ուսանողին: Սա այն, երբ ուսանողները ընտրելու հնարավորություն ունեն եւ դասախոսները իրենց առարկաների նկատմամբ հետաքրքրություն են առաջացնում դա զարգացած կրթահամակարգին բնորոշ ձեւ է: Մինչդեռ Հայաստանի այսօրվա պայմաններում սա կարող է վերածվել անպատրաստ ուսանողների դրամով բոլոր հարցերը լուծելու տարբերակին:

Այնուամենայնիվ, արհմիության անդամները նշեցին, որ ռեկտորատը մեծապես բացասական վերաբերմունք ունի ակտիվ ուսանողների նկատմամբ եւ հաճախ մեղադրում է նրանց համալսարանը [illegible] մեջ: Ռեկտոր Ռ. Մարտիրոսյանը իր [illegible] նույնացնում է համալսարանի հետ եւ իր [illegible] ուղղված որեւէ քննադատություն ընկալում է ոտնձգություն համալսարանի դեմ: Շեշտվեց, որ Նիկոլ Փաշինյանին հեռացնելու որեւէ առիթ միշտ էլ կգտնեին:

Ա. Գ.

ԱՍՈՒԼԻՍ

Խոսե Մարտինես. «Մենք պատրաստ ենք համագործակցել միմյանց հետ»

Ինչպես հայտնի է, դեկտեմբերի 5-ին ՀՀ փոխնախագահին իր հավատարմագրերը հանձնեց Հայաստանի Հանրապետությունում Մեքսիկայի Միացյալ Նահանգների արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Խոսե Ասելարդո Տրեվինյո Մարտինեսը: Երեկ ՀՀ ԱԳՆ-ում կայացավ դեսպանի մամուլի ասուլիսը, ուր նա լրագրողներին ներկայացրեց երկու երկրների միջեւ ակնկալվելիք համագործակցության հիմնական ուղղությունները: Նկատենք, որ ՀՀ փոխնախագահին հանդիպելուց բացի, պարոն Մարտինեսը գործնական զրույցներ է ունեցել նաեւ ՀՀ էկոնոմիկայի եւ մշակույթի գծով փոխնախարարների, ինչպես նաեւ (ասուլիսից անմիջապես առաջ) կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի հետ: Հանդիպումների արդյունքում համաձայնություն է ձեռք բերվել արդեն 1996-ին իրականացնել համատեղ մշակութային ծրագրեր, ինչ վերաբերում է տնտեսական համագործակցությանը, «առայժմ պայմանավորվածություն կա անհրաժեշտ եւ համապատասխան տեղեկատվության փոխանակման վերաբերյալ, որի շնորհիվ միայն հնարավոր կդառնա նախանշել փոխշահավետ համագործակցության ամենից նպատակահարմար ոլորտները»: Թեեւ Հայաստանը եւ Մեքսիկան չափազանց հեռու են գտնվում միմյանցից, այդուհանդերձ, մեր ժողովուրդների միջեւ առկա են շատ զուգահեռներ եւ ընդհանուր, հաղթահարելի խնդիրներ»: Հարկ է նշել, որ դեսպանն իր առաջին այցը Հայաստան կատարել է դեռեւս 1982-ին, երբ Մոսկվայում Մեքսիկայի դեսպանության մշակութային կցորդ էր: Խոսե Ասելարդո Տրեվինյո Մարտինեսը Երեւան էր բերել մեծ ցուցահանդես եւ իր վկայությամբ հիացած (հատկապես Սարդարապատի հուշահամալիրից) վերադարձել Մոսկվա: Ի դեպ, հենց Մոսկվայում է տեղակայված դեսպանի նստավայրը: ՌԴ-ում եւ Հայաստանում Մեքսիկայի դեսպան լինելուց զատ, պարոն Մարտինեսը նույն կարգավիճակով հավատարմագրված է նաեւ Ուկրաինայի, Վրաստանի եւ Տաջիկստանի հանրապետություններում:

«Մենք ինտեգրացիայի կողմնակից ենք, ասաց դեսպանը, ԱՊՀ երկրները անհրաժեշտ է, որ օգտագործեն նախկին կապերը: Մենք բոլորս ապրում ենք փոխկապակցված աշխարհում: Մեկուսացման քաղաքականություն վարող երկիրը, ակնհայտ է, որ ինքնակործանման ճանապարհին է»:

Ուշագրավ է, որ 1988-ի կործանարար երկրաշարժի տարելիցի նախօրյակին էր հենց հրավիրված Մեքսիկայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպանի ասուլիսը: [illegible] Մեքսիկան հսկայական փորձ է կուտակել բնական արհավիրքներին դիմակայելու հարցում: «Այո, համագործակցությունը [illegible] հիշյալ ոլորտում կայանալու է, նշեց պարոն Մարտինեսը: Մենք մշակել ենք համապատասխան մի ծրագիր, որն այժմ գտնվում է Հայաստանի կառավարության տրամադրության տակ: Կարծում եմ, որ դա լինելու է մեր բազմաբնույթ կապերի կետերից մեկը»:

Խոսե Ասելարդո Տրեվինյո Մարտինեսը 53 տարեկան է: Չեխոսլովակիայում ստացել է տնտեսական, տնտեսագիտական, լեզվաբանական, պոլիտեխնիկական եւ փիլիսոփայական կրթություն: 1971-ին աշխատանքի է ընդունվել Մեքսիկայի արտգործնախարարությունում: Դիվանագիտական աշխատանք է վարել Լեհաստանում, ԽՍՀՄ-ում, Հոնդուրասում, Կանադայում, Ճապոնիայում եւ Բրազիլիայում: Պարոն Մարտինեսը համոզվածություն հայտնեց, թե շուտով հնարավոր կլինի լրացնել այն բացը, որ հասկանալի պատճառներով գոյություն ունի մեր երկու երկրների միջեւ:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ

Կարինե Գեւորգյանի կիսանդրին «Փառքի սրահում»

Դեկտեմբերի 6-ին մանկապատանեկան ստեղծագործության կենտրոնի (Մոսկովյան 3) Փառքի թանգարանում տեղի ունեցավ ազատամարտիկ Կարինե Գեւորգյանի կիսանդրու բացման արարողությունը: Նա միակն էր կին ազատամարտիկներից, որին իշխանությունները հետմահու շնորհեցին հերոսի շքանշան: Կարինեն կռվել էր Յուրա Հովհաննիսյանի, Արկադի Տեր-Թադեւոսյանի, Մոնթե Մելքոնյանի հրամանատարությամբ: Նա զոհվեց 1993 թ. հունիսի 13-ին: Կիսանդրու բացման համար ընտրված էր նրա ծննդյան օրը:

Կիսանդրու հեղինակն է քանդակագործ Հայկ Թոքմաջյանը, պատվիրատուն «Շամիրամ» հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունը, որը հովանավորում է կին ազատամարտիկների ընտանիքներին: Կիսանդրու բացման պատիվը վերապահվեց Կարինեի հորը՝ Վոլոդյա Գեւորգյանին, «Շամիրամի» նախագահ Գայանե Սարուխանյանին եւ «Անահիտ» ջոկատի հրամանատար Անահիտ Մարտիրոսյանին: Արարողությանը մասնակցելու եկած հարազատները, մարտական ընկերները շնորհակալ եղան քանդակագործից Կարինեի էությունը ճիշտ արտահայտելու համար: Մարտերում թրծված, բայց չափազանց քնքուշ կանայք իրենց երգը եւ Մարտակերտի վարդեր նվիրեցին զոհված ընկերուհու հիշատակին:

Փառքի սրահում առանձին վահանակ էր հատկացված մարտերում զոհված կանանց, աղջիկներին. Նունե Աբրահամյան, Մարետա Սարգսյան, Ռուզան Եսայան, Նաիրա Աբրահամյան, Հեղինե Բդոյան, Աղավնի Տեր-Ստեփանյան: «Շամիրամի» նախագահուհին ցանկություն հայտնեց, որ այսուհետ երբեք կյանքը ցավի եւ կորստի նման շարժառիթներ չստեղծի: «Երբ նրանք իմաստավորել են իրենց կյանքն այն հայրենիքի համար զոհելով, ուրեմն՝ փառք նրանց»:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ԳՅՈՒՂ

Սերմնավարկը վերադարձնելն ուշանում է

ԱՄՆ-ից, որպես հումանիտար օգնություն, 1994 թ. աշնանը ստացված 2900 տ աշնանացան ցորենի (6 տեսակ) սերմնացան, սերմնավարկի կարգով, բաշխվել է գյուղացիական այլ կարգի ձեռնարկություններին՝ ընթացիկ տարվա բերքից այն վերադարձնելու պայմանով: Բնակլիմայական անբարենպաստ պայմանների եւ ամերիկյան ցորենի ցածր բերքատվության պատճառով շրջանների մեծ մասում հեկտարի միջին բերքատվությունը չի անցել 7-8 ց-ից, եւ չեն փակվում նույնիսկ հացահատիկի մշակման ծախսերը, տնտեսությունների մեծ մասը վճարունակ չէ: Միայն առանձին շրջաններում (Ախուրյան, Թումանյան, Տաշիր) հեկտարի միջին բերքատվությունը կազմել է 25-28 ց: Սերմնավարկը 100 տոկոսով վերադարձրել են Ախուրյանի, Հրազդանի, Կապանի, Աշտարակի շրջանները: Դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ որպես սերմնավարկ վերադարձվել են շուրջ 500 տ ցորեն (1 կգ՝ 60 դ), հայտնեցին Ագրոարդյունաբերական լրատվական կենտրոնից:

ԱՅՍՕՐ 32

ԵՎՐՈՊԱ-ԱՍԻԱ

Մայիսին «կվերագործարկվի» Մետաքսի ճանապարհը

100 բեռնատարներով՝ Վենետիկից Ալմաթի անցնելով Երեւանով

Եվրամիության Երեւանի գրասենյակի մամուլի քարտուղար Վահագն Աբաբեկյանը տեղեկացրեց, որ առաջիկա մայիսին նախատեսվում է բեռնատար մեքենաներով մեծ արշավ Եվրամիության եւ եվրոպական 20 [illegible] ֆիրմաների կազմակերպությամբ: Այն կձգվի Վենետիկից մինչեւ Ալմաթի, անցնելով նաեւ Բեռլինով, Թբիլիսի եւ Երեւան քաղաքներով: Արշավի նպատակն է «վերագործարկել» միջնադարում հայտնի Մետաքսի ճանապարհը, որը Եվրոպան կապում էր Կենտրոնական Ասիային: Դա այդ տարածքում ընկնող երկրների ու ժողովուրդների միջեւ բարեկամության, համագործակցության եւ տնտեսական [illegible] կան հարաբերությունների սերտացման [illegible] տոն է լինելու: 100 բեռնատար մեքենաներ, բեռնված հիմնականում պարենով, անցնելու են այդ ամբողջ ճանապարհը, օգնություն բաշխելով: Բացի Եվրամիությունից, ինչպես ասվեց, արշավի կազմակերպիչները են եվրոպական շուրջ 20 ֆիրմաներ, որոնց շարքին «Մերսեդես», «Ռենո», «ԲՄՎ» եւ այլ ավտոձեռնարկություններ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻ[illegible]ԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ինք եւ սարածեւեր ԴԱՒԻԹ ՂԱԼԱՔԵԱՆ
Apple Macintosh համակարգչային սարքածը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

տեղական

ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ

Իտալացիները Հայաստանում բազմաթիվ ծրագրեր ունեն իրականացնելու

Իտալիայի համալսարանական համագործակցության ինստիտուտը (ICU) Հայաստան եկավ 88-ի երկրաշարժի հաջորդ օրն իսկ եւ ձեռնամուխ եղավ Սպիտակում հոգեբանական կենտրոն հիմնելու գործին: Կազմակերպությունն իր հետ բերել էր բազմաթիվ մասնագետներ եւ բժշկական սարքավորումներ: 12 իտալացի մասնագետներ երկար ժամանակ զբաղված էին աղետի ենթարկված բնակչության հոգեբանական խանգարումները չեզոքացնելու եւ բժօգնության ցուցաբերելու աշխատանքներով: Նրանք հայ գործընկերների համար կազմակերպում էին նաեւ մասնագիտական վերապատրաստման դասընթացներ: Զուգահեռաբար բնակչությանը բաշխվում էին նավթ, նավթավառներ եւ տաքաններ:

Հետագայում ICU-ն Սպիտակում կառուցեց մոր եւ մանկան առողջապահական կենտրոն, որն այսօր վերածվել է շրջանային մանկական պոլիկլինիկայի եւ սպասարկում է մինչեւ 14 տարեկան 15 հազար բնակչի: Այդ պոլիկլինիկայի միջոցով է կազմակերպությունն այսօր բաշխում մանկական սնունդ եւ դեղամիջոցներ:

Ժամանակի ընթացքում իտալացիները Սպիտակում կառուցեցին նաեւ մանկապարտեզ 130 երեխայի համար, գրադարան, արտեզյան ջրհոր իր պոմպակայանով եւ դիզելային վառելիքի պահեստարաններ, որոնք պահվում են մանկական պոլիկլինիկայի էլեկտրական սնուցումը: Այս կառույցները գտնվում են մի թաղամասում, որը ներկայումս Իտալական ավան անվամբ է հայտնի: Կազմակերպության ներկայացուցիչներն այստեղ պարբերաբար անցկացնում են իտալերենի ուսուցման եւ բժիշկների կատարելագործման դասընթացներ: Իսկ եկող տարվա հունվարից նախատեսվում է շուրջ 70 երեխայի համար կազմակերպել ասեղնագործության եւ մաքրամեքի պարապմունքներ:

Արփիկի շրջանում: Նախատեսվում է արփիկցի մայրերին եւ մանուկներին բաշխել պարենամթերք ու դեղամիջոցներ, Եվրահամայնքի մարդասիրական օգնության գրասենյակի միջոցներով շրջանի Փանիկ գյուղի հիվանդանոցում կառուցել մոր եւ մանկան առողջապահական կենտրոն, որը կսպասարկի հարեւան 6 այլ գյուղեր եւս: ICU-ն կօգնի նաեւ հիվանդանոցի մյուս բաժանմունքների վերակառուցմանն ու կահավորմանը: Եկող տարվա ապրիլին Փանիկ գյուղում շահագործման կհանձնվի նաեւ մեկ այրաղաց, որտեղ հնարավոր է պահեստավորել 500 տոննա ալյուր: Այն կսպասարկի շուրջ 20 հազար բնակչի:

Այս տարի հուլիսից ICU-ն Միջազգային առողջապահության կազմակերպության (ՄԱԿ) հետ համատեղ իրագործում է «Հայաստանի մայրերի եւ մանուկների օգնության ծրագիր», որը ֆինանսավորել է Իտալիայի կառավարությունը: Ծրագրի համաձայն դեկտեմբերի կեսերին Պերինատոլոգիայի, մանկաբարձության եւ գինեկոլոգիայի հանրապետական կենտրոնում կբացվի մոր եւ մանկան առողջապահական կենտրոն: Այստեղ աշխատելու նպատակով 3 հայ բժիշկներ վերապատրաստման կմեկնեն Իտալիա: Բացի ICU-ն Հայաստան կբերի շտապ օգնության մեկ ավտոմեքենա, որի մեջ տեղադրված են վերակենդանացման սարքավորումներ եւ նորածինների համար նախատեսված ինկուբատոր:

Կազմակերպությունն այստեղ կոչված «Արտակարգ օգնության ծրագիր» է իրականացնում նաեւ Իտալիայի համալսարանական համագործակցության ինստիտուտը նախատեսում է առաջիկայում մարդասիրական ծրագրերից անցում կատարել զարգացման ծրագրերին հատկապես գյուղատնտեսության բնագավառում: «Այդ անցումը պայմանավորված է նրանով, որ Հայաստանն այսօր հաղթահարել է արտակարգ իրավիճակները եւ հարկավոր է նպաստել նրա տնտեսության զարգացմանը», ասում է ICU-ի երեւանյան գրասենյակի տնօրեն Անտոնիո Մոնտալտոն: Նրա խոսքերով, կազմակերպությունը Հայաստանում ունի աշխատանքային կայուն բազա, որի հիման վրա էլ հետագայում երկար ժամանակ բազմաթիվ ծրագրեր կիրականացվեն:

ԱՇԽԵՆ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄ

Նախագահական ինքնաթիռը Օդեսա չվերթ չի կատարել

«Ազգ» թերթի դեկտեմբերի 1-ի համարում ՀՀ Գերագույն դատարանում «Դրո»-ի գործով դատավարությունը լուսաբանող հոդվածում նշվել է, թե իբր Ա. Մնջոյանին Հայաստան են բերել նախագահական ինքնաթիռով: Ըստ որում, դատարանում վկայի չապացուցված եւ, հետեւաբար, անհիմն հայտարարությունը այդ մասին դարձել է հրապարակման վերնագիրը, դրանով իսկ դառնալով «Ազգ» թերթի հրապարակային պաշտոնական դիրքում:

Արմենպրես գործակալությունը պարզաբանման խնդրանքով դիմեց ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայության ղեկավար Ա. Հովհաննիսյանին: Ըստ Ա. Հովհաննիսյանի պարզաբանման, Ա. Մնջոյանը Օդեսայից Հայաստան է բերվել հ. 9092 հատուկ չվերթով փետրվարի 2-ին, այնտեղ մեկնած ԵԿ 65044 ՏՈւ 134 օդանավով: Ըստ որում, վերը նշված օդանավի համարի հինգ թվերից երեքը, մեղմ ասած, ակնհայտորեն տարբերվում են ՀՀ նախագահին սպասարկող օդանավի համարից: Բացի այդ, վերը հիշատակված օդանավերն արտաքնապես էլ զգալիորեն տարբեր են:

Դատարանում վկայի արած չստուգված հայտարարությունը, եթե «Ազգ»-ում տպագրվեր չակերտներում՝ որպես ուրիշի ուղղակի խոսք, ապա կասկած չէր առաջանա թերթի կողմից որեւէ կիրառման միտումնավորության մեջ: Մի բան, որ պատիվ չի բերում զանգվածային լրատվության որեւէ, ի մասնավորի՝ սկյալ միջոցին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

«Վկայի, չապացուցված եւ, հետեւաբար անհիմն հայտարարություն» պատասխանը ակնկալում էինք «Դրոյի» դատավարությունը նախագահողից, բայց ոչ ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայության ղեկավարից եւ այն էլ հինգ օր ուշացումով: Թերեւս դա էլ է հասկանալի, սակայն ի՞նչ կարիք կար առաջ ընկնելու:

Ընդամենը մի չակերտի բացակայություն, եւ թերթը կասկածվում է «որոշակի միտումնավորության մեջ»: Ո՞ւմ նկատմամբ... Ճիշտ է, Արմենպրեսն իր նույն տեղեկատվության մեջ հարկ չէր համարել նշել վկայի վերոհիշյալ խոսքերը եւ ոչ էլ դա միտումնավորության չվերագրեց, սակայն մեկ այլ լրագրողի կողմից ասվածի կարեւորումն անմիջապես որակում ստացավ: Ցավալի է:

Անհերքելին այն է, որ երեք ամիս ավել ընթացող դատավարության գրեթե բոլոր նիստերում, բացառությամբ վերջին շրջանի, մշտապես քննարկման նյութ է դարձել Արմենպրեսի ապատեղեկատվությունը, որն իսկապես պատիվ չէր բերում ո՛չ զանգվածային լրատվության որեւէ միջոցի եւ ոչ էլ անհատ լրագրողի, «ի մասնավորի»՝ պաշտոնական գործակալությանը: «Ազգը» ծեռնպահ մնալով գործընկերներին վարկաբեկելու մտքից՝ հպարտակության սեփականությունը չդարձրեց նման առիթներով դահլիճում հնչած խոսքերը, որոնք պետական պաշտպանվածությունից զուրկ լրատվության որեւէ միջոցի կամ լրագրողի կարող էին դատարան կանչելու առիթ հանդիսանալ, սակայն, դա չի ենթադրում, որ պետական հովանավորությունը վայելող լրագրողին ամեն ինչ թույլատրելի է: Իհարկե, իրավական պատասխանատվությունից առավել ծանրը հասարակական կարծիքն է: Եվ զարմանալի չէ, որ Արմենպրեսն արդեն դատավարությունը լուսաբանող երեք թղթակից է փոխել մինչեւ օրս, իսկ «Ազգի» թղթակիցը, հուսով ենք, մինչեւ վերջ էլ դատարան մտնելու համար ամաչելու պատճառ չի ունենա:

ՍՆԴՐԱՆԳՈՐԾ

Ամերիկացի պատմաբաններն էլ են բողոքում համալսարանները «գնելու» Թուրքիայի փորձերի դեմ

Մեր երեկվա համարում, լուրը քաղելով Սնարից, հայտնել էինք, թե ամերիկացի հայտնի գրողների մի խումբ բողոքի նամակ է հղել Թուրքիայի կառավարության փորձերի դեմ, որոնց նպատակն է կաշառել ամերիկացի պատմաբաններին, ֆինանսավորելով հայոց ցեղասպանությունը ժխտող ուսումնասիրությունները: Նույն հարցի մասին նախապես տպել էինք նաեւ ամերիկյան «Բոստոն Գլոբ» թերթի հոդվածը, որը արծագանքելու խնդրանքով տարածվել էր ՌԱԿ Մ. Նահանգների Արեւելյան շրջանի վարչության կողմից:

Երեկնջաբթի օրը նույն հարցի մասին ստացանք նաեւ Կիպրոսի մեր թղթակից տեղի «Սայփրըս Ուիքլի» շաբաթաթերթի խմբագիր Ջորջ Տեր-Բարթողի թղթակցությունը, որից պարզվում է, որ թուրքական այդ «ձեռներեցության» դեմ բողոքել են ոչ միայն ամերիկացի գրողները, այլեւ պատմաբանները: Հոկտեմբերի 27-ին Մ. Նահանգների բարձրագույն կրթության բնագավառի հանդեսներից մեկում The Chronical of Higher Education, հոդվածագիր Էյմի Մարգարա Ռուբինը տեղեկացրել է, ինչպես գրում է Ջ. Տեր-Բարթողը, որ Բերկլիի համալսարանի դասախոս Ռոբերտ Բելլան, Հարվարդի համալսարանի Աֆրո-ամերիկյան ուսումնասիրությունների բաժանմունքի դասախոսներից Հենրի Լուիս Գեյթսը, Իմորի համալսարանի Ժամանակակից հրեական ուսումնասիրությունների կենտրոնի դասախոս Դեբորա Լիպստադը եւ ուրիշներ նույնպես ստորագրել են բողոքի նամակների տակ եւ հայտարարել, որ թուրքական կառավարությունը վարձում է ամերիկացի պատմաբաններին որպես խորհրդականներ, որպեսզի թուրք պաշտոնատարներին խորհուրդ տան, թե ինչպես պետք է հակազդեն հայերի զանգվածային սպանությունների մասին լույս տեսնող հոդվածներին ու գրքերին:

Ջորջ Տեր-Բարթողը տեղեկացնում է նաեւ, որ Նյու Յորքում գործող Կիպրոսի արդարության միջազգային համակարգման հանձնախումբը (PSEKA), իր հերթին, ուժգնորեն հակազդել է ամերիկյան գլխավոր համալսարաններին 3 միլիոն դոլլար տրամադրելու թուրքական կառավարության փորձին: Այդ համալսարաններն են Պրինստոնի, Հարվարդի, Ջորջթաունի եւ Չիկագոյի համալսարանները, որոնցից յուրաքանչյուրին առաջարկվել է 750 հազար, թուրքական ուսումնասիրությունները խորացնելու, հին հակահայ եւ հակահույն քարոզչություն տանելու համար: Հանձնախմբի նախագահը՝ Ֆիլիպ Քրիստոֆերը, Մ. Նահանգներում ապրող հունական համայնքին կոչ է արել բողոքի եւ նախազգուշական նամակներ հղել թուրքական նպաստ ստացող համալսարաններին, որպեսզի «վերջ տրվի մեկ ուրիշ ոդբերգության՝ Կիպրոսի խնդրի շուրջ ուսանողների մոտ սխալ պատկերացում ստեղծելու միտող այս կաշառատվությանը»: ■

ՆՇԱՆ ՏԱՊԻՆՅԱՆ

■ *Հայաստանում մեկ տարվա ընթացքում ավտովթարների թիվն ավելացել է գրեթե 50 տոկոսով: Հանրապետությունում 1995 թ. հունվար-հոկտեմբերին գրանցվել է ճանապարհային երթեւեկության կանոնների խախտման հետ կապված պատահարների 913 դեպք, ինչն անցած տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ ավելի է 48,5 տոկոսով: ՀՀ ճանապարհային ոստիկանության տվյալներով պատահարների ընթացքում զոհվել է 244 եւ վիրավորվել 1044 մարդ. նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 202 եւ 669 մարդու դիմաց.*

ՏԱՐԱԾՔ

Հայաստանը երկրորդ անգամ «Եվրոպարտեզհարիստում»

Ինչպես նախօրոք տեղեկացրել էր «Ազգը», 1995 թվականի «Եվրոպարտեզհարիս» համաժողովը պետք է կայանար նոյեմբերին, Պորտուգալիայում: Հայաստանն այս տարի ներկայացնում էին «Ապիս» (մեղվաբուծություն եւ արտադրություն), «Ագրոլագեր» (խաղողագործություն, գյուղատնտեսական սարքեր), «Պոլոգրամ» (պոլիէթիլենի, կերամիկայի արտադրություն, գործիքաշինություն), «Տոսպ» (տեքստիլ արտադրություն), «Տիտան թ» (վանակատե (օբսիդիան) քարերի ոսկեզօծում), «Բաս» (համակարգչային ծրագրավորում) ձեռնարկությունները եւ ընկերությունները, «Ատեքս» նորաձեւության կենտրոնը, Արմավիրի պահածոների եւ Պաստոյա չինական գործարանները, Վանաձորի քիմկոմբինատը, «Ջերմուկ» հանքային ջրերի կոմբինատին կից «Շանթ» համատեղ ձեռնարկությունը (պոլիէթիլենային շշեր), Երեւանի կահույքի գործարանը: Միանգամից մեծ հետաքրքրության արժանացավ «Ապիս» ընկերությունը: Պահանջարկ դրսեւորվեց [illegible]րի, ակնամոմի, ինչպես նաեւ մեղվի եւ օձի թույնից պատրաստած նրանց դեղամիջոցների նկատմամբ: Ընկերության հետ 5 երկրներից (Պորտուգալիա, Անգլիա, Իսպանիա, Բուլղարիա, Չեխիա) կնքեցին 8 պայմանագիր: Մյուս ձեռնարկությունները նույնպես արդյունավետ են գնահատում ուղեւորությունը: Այդ կապակցությամբ դեկտեմբերի 8-ին BCC կազմակերպությունում, որին տրվել էր ձեռնարկությունները ընտրելու եւ ուղեւորությունը կազմակերպելու իրավունքը, հրավիրված է մամլո ասուլիս:

Ա. Գ.

ECHO-ն պատրաստ է ամեն անակնկալի

Տարերային աղետները՝ երկրաշարժերը, ջրհեղեղները եւ փոթորիկները կարող են տեղի ունենալ որտեղ ասես, բայց դրանք հատկապես մեծ վնաս են պատճառում սահմանափակ ռեսուրսներ ունեցող երկրներին: Չնայած այն բանին, որ այդ աղետներից շատերը անհնար է կանխել, Եվրամիության միջազգային հումանիտար օգնության վարչությունը (ECHO) կարող է խնդրի լուծմանն օգնել տարերային աղետներին նախապատրաստվելու նոր ծրագրի շնորհիվ: Ավելի քան 5 մլն էկյու (6,38 մլն դոլլար) է հատկացվել ռիսկի բարձր աստիճան ունեցող երկրներում փոքր ծավալների եւ հակաճգնաժամային ոչ բանկարժեք տեխնոլոգիաների զարգացման նախագծերին: Առաջին 14 նախագծերը կոչված են ապահովելու տեղական անձնակազմի ուսուցումը եւ բարելավելու կառավարման հնարավորությունները: Դրանցից մեկը նախատեսում է Իտալիայում Հայաստանի ծայրահեղ իրավիճակների ծառայությունների ղեկավարների ուսուցում: Նրանք կմեկնեն Սպիտակից՝ Հայաստանի մեկուսացված շրջանից, որը ենթակա է երկրաշարժերի եւ եղանակային ծայրահեղ պայմանների: Մեկ ուրիշ նախագիծ նախատեսված է Կիրգիզիայի համար, որտեղ հաճախ են տեղի ունենում սողանքներ եւ փլուզումներ: 110 հազար էկյու (140 հազար դոլլար) արժողությամբ նախագծի խնդիրն է տվյալներ հավաքել եւ փլուզումների ու սողանքների վտանգի վերլուծություն կատարել կանխիչ միջոցառումների առավել արդյունավետ պլանավորման համար:

«ԵՎՐՈՊԱ», նոյեմբեր-դեկտեմբեր

Առ այսօր Հայաստան է բերվել 608 տ իրանական հեղուկ գազ

«Հայգազ» արտադրական միավորման դուստր ձեռնարկությունից Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին տեղեկացրին, որ դեկտեմբերի 4-ի ու երեկոյան Երեւան մուտք գործեց իրանական հեղուկ գազի հերթական խմբաքանակը: Այն կազմում է 108 տ: Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ ունեցած պայմանավորվածության համաձայն, Հայաստանը ստանալու է 3000 տ հեղուկ գազ: Դեկտեմբերի 5-ի դրությամբ ստացվել է 608 տ:

ՆՏ

Գորիսում հարամիքները շատանում են

Գորիսի ազգաբնակչության ժողովրդագրական իրադրության մեջ դրական միտումներ են նկատվում: ՔԱԳՍ-ի տեղեկությունների համաձայն 1994-ին գրանցվել է 235 մահվան դեպք, իսկ 1995-ին՝ ընդամենը 139: Փոքր ինչ նվազել է ծնունդների թիվը. 668-ից՝ 593: Անցած տարի գրանցվել է 196 ամուսնություն, իսկ 1995-ին՝ 239: Կտրուկ իջել է ամուսնալուծությունների թիվը՝ 1994 թվականին 82-ից իջնելով 35-ի: Բյացել է նաեւ արտագաղթողների թիվը:

ՍԵՐԳԵՅ ՀԱԽՎԵՐԴՅԱՆ

Հունվարին ցուրտ կլինի, բայց գարունը շուտ կգա

ՀՀ կառավարությանն առընթեր Հիդրոօդերեւութաբանության վարչության պետ Գենադի Կոջոյանը հաղորդել է, որ 1995-96 թթ. ձմեռը կլինի Հայաստանի կլիմային բնորոշ (ըստ բազմամյա միջին տվյալների): Սպասվում է, որ դեկտեմբեր ամսին միջին ջերմաստիճանը կլինի 1 աստիճան 0-ից բարձր (բազմամյա միջինը դեկտեմբերին 0 աստիճանին մոտ է), իսկ հունվարին՝ սովորականից 1 աստիճանով ավելի ցածր (հունվարի բազմամյա միջինը 3,5 աստիճանով 0-ից ցածր է, հետեւաբար այս անգամ միջին ջերմաստիճանը կլինի 4,5 աստիճան 0-ից ցածր), փետրվարին կլինի բազմամյա միջինին մոտ՝ 1 աստիճան 0-ից ցածր: Հիդրոօդերեւութաբանների կանխատեսումով՝ մարտ ամսին կլինի միջինից 1 աստիճան բարձր եւ «գարունը սովորականից ավելի շուտ կգա»:

ՆՏ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Աղետի գոտի. 7 տարի անց

ԱՄՆ-ում հանգանակած մոտ 40 մլն դոլլարի միայն կեսն է հասել Հայաստան

1988-ի դեկտեմբերյան երկրաշարժից անցել է յոթ տարի, սակայն աղետի գոտու խնդիրները մնացել են նույնը, դրանց ավելացել են նորերը: Երկրաշարժից անմիջապես հետո ծայր առած մարդասիրական օգնության ալիքը շարունակվեց մինչեւ օրերս, բայց իրականում աղետի գոտի հասավ այդ օգնության միայն մի մասը: Սկսված շինարարական վերականգնողական աշխատանքներն ամբողջությամբ կազմալուծվեցին ԽՍՀՄ փլուզումից ու Հայաստանի անկախության հռչակումից հետո: Հանրապետությունը հայտնվեց նախ շրջափակման մեջ, իսկ այնուհետեւ դրան ավելացավ նաեւ ղարաբաղյան պատերազմը, համընդհանուր անկազմակերպվածությունը: Հազարավոր մարդիկ շարունակեցին գոյատեւել ժամանակավոր կացարաններում: Մանուկների նոր սերունդն այդպես էլ չիմացավ ի՞նչ է տունը, տաք օջախն ու դպրոցը: Վերջին երկու տարիների ընթացքում կառավարությունը փորձեց ինչ-որ բան տեղից շարժել, ստեղծվեց 1993-2000 թթ. «Աղետի գոտու համապարփակ ծրագիր», բայց ցայսօր կատարվել է այդ ծրագրի միայն մի մասը:

Կիսատ, անավարտ թողված շինարարությունը բնականաբար պետք էր շարունակել: Այդ գործն առաջինը ստանձնեց «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը, որն սկսեց 20-30 տոկոսանոց անավարտ շինությունների վերականգնումը: Ո՞րքան աշխատանք է կատարվել մինչեւ հիմա, ինչպիսի՞ն են արդյունքները: Այս հարցերի շուրջ է մեր զրույցը **հիմնադրամի գործադիր վարչության տնօրեն Մանուշակ Պետրոսյանի հետ**:

Հիմնադրամն աղետի գոտում

ՄԱՆՈՒՇԱԿ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ. «Հայաստան» հիմնադրամի գործունեության առաջին իսկ տարվանից 1992 թ.-ից, երբ հաստատվեցին հիմնական ծրագրերը, դրանցից մեկը առաջնայինը աղետի գոտու ծրագիծն էր: Այս ծրագիրը դարձավ առաջին գործնական դպրոց, որում խնդիր էինք դրել թե գործնականորեն իրականացնել հաստատված ծրագրերը եւ թե փորձարկել շինարարական նոր սկզբունքներ: Մենք առաջինն էինք, որ սկսեցինք կիրառել աշխարհում տարածված այն սկզբունքը, որ շինարարն ինչ ծրագիր էլ կատարի, հանձնառու է կապալառու, իսկ հիմնադրամը պատվիրատու: Սկզբնական փուլը բավականին դժվար էր ընթանում, որովհետեւ մեր շինարարները սովոր չէին նման հարաբերությունների: Այնուհետեւ, հիմնադրամը կատարում էր օբյեկտների չափագրում, նախագծում, փորձաքննություն, դրա հիման վրա մրցույթային կանոնների կիրառմամբ շինարարի կազմից հատուկ պատասխանատությունների ընդգրկում, եւ անհրաժեշտության դեպքում հիմնադրամը կարող էր օգտագործել տարբեր պատժամիջոցներ: Որոշ ժամանակ անց շինարարները գիտակցեցին, որ երբ կատարում են ինչ-որ պարտականություններ, ստանում են հատուկ ֆինանսավորում: Առաջին ծրագրով իրականացվեցին աղետի գոտու չորս քաղաքներում՝ Գյումրի, Վանաձոր, Սպիտակ, Ստեփանավան:

Հիմնականում կատարվեց բնակելի տների շինարարություն: 1995 թ. հունիսի 30-ի դրությամբ, երբ ավարտվեց մեր ներքական ֆինանսական տարին, 30-ից ավելի բնակելի շենք ենք ավարտել Գյումրիում, 9-ը Վանաձորում, 24 մենատուն Սպիտակում, 1 բնակելի շենք Ստեփանավանում: Վանաձորում նաեւ ավարտել ենք մանկապարտեզի շինարարությունը, իսկ Գյումրիում մաս կավարժական ինստիտուտինը: Այսօր դեռեւս շարունակվում է Գյումրիի արվեստի ակադեմիայի շինարարությունը (ՀԲԸՄ-ի հովանավորությամբ), մանկական պոլիկլինիկան Վանաձորում, եւ Գյումրիի թիվ 1 միջնակարգ դպրոցի վերականգնողական աշխատանքների նախագծումը: Հեռանկարային ծրագրերը կապված են բնակելի շինարարության հետ:

Հիմնադրամի վերականգնած շենքերը հանձնվում են բարձր մակարդակով: Բնակիչը մտնելով տուն, այլեւս այլ շինարարական աշխատանքներ չի ձեռնարկում:

– Հայտնի են դեպքեր, երբ դուք չեք ընդունել Գյումրիում կառուցված շենքը, նշելով առկա թերությունները, եւ թերել եք Վանաձորի շինարարների կատարած օրինակելի աշխատանքը: Նման դեպքեր շա՞տ են եղել:

– Նման դեպքեր եղել են: Երբեմն մեր շինարարների մեջ գործում է հինից եկող մտայնությունը, որ երբ Նոր տարի է գալիս, ուրեմն օբյեկտը կարելի է հետստորությամբ շահագործման հանձնել: Թեեւ, մեր հսկողությամբ իրականացրած նույնիսկ անավարտ շինարարությունը ավելի բարձր մակարդակով է կատարված, քան մյուսներինը: Բայց մենք առաջնորդվում էինք ոչ թե հարաբերական չափանիշներով, այլ բացարձակ: Շատ է պատահել, որ շենքը չենք ընդունել, բայց այդ մասին չենք բարբառում, որովհետեւ դա նորմալ աշխատանքային պրոցես է: Դա ազդում է նաեւ շինարարների վրա, որոնք հաջորդ անգամ ավելի մեծ պատասխանատվությամբ են մոտենում հարցին: Հսկողությունը կատարվում է ոչ թե վերջնական փուլում, այլ ողջ շինարարության ընթացքում:

– Ձեր կառուցած շենքերում քանի՞ ընտանիք է բնակարան ստացել:

– Գյումրիում մոտ 400 ընտանիք է բնակարան ստացել, Վանաձորում մոտ 130, Սպիտակում 24 մենատներ: Այսինքն, 1995 թ.-ի հունիսի 30-ի դրությամբ մոտ 600 ընտանիք բնակարան է ստացել, մոտ 2500 մարդ ապահովվել է բնակարանով: Այդ շենքերը կառուցվել են 1993-94 թթ. եւ 1994-95 թթ. ֆինանսական տարիների ընթացքում:

– Իսկ որտեղի՞ց գումար եք ծախսել այս ծրագրի իրականացման համար:

– 1995 թ. հունիսի 30-ի դրությամբ ծախսվել է 2 մլն. 569 հազար 630 դոլլար, 46 ցենտ:

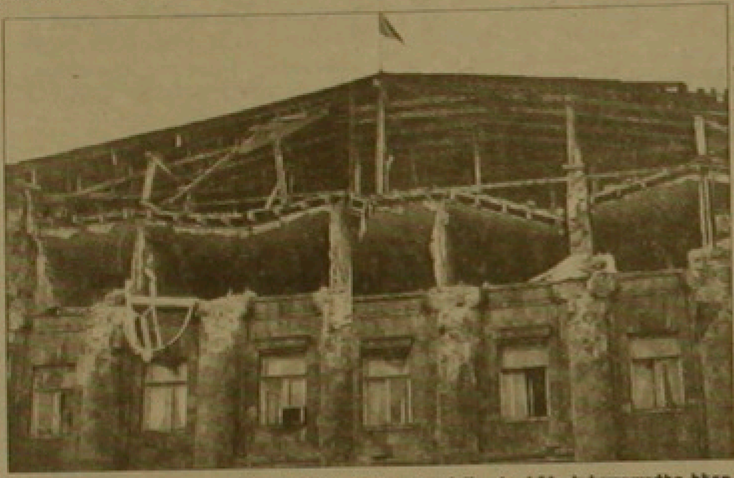

Գյումրի. Արվեստի ակադեմիայի շենքը երկրաշարժից հետո

Մենք ուղղակի կոչ ենք անում, որ թե առաջնային այդ գումարները, օգտագործել մարդասիրական փոքր գործելաձեւին:

– Առկա դժվարությունների ո՞ր տեսակն են կազմում հիմնադրամի կատարած աշխատանքները:

– Չնչին: Երբ մենք կառավարենք գործարկել մեր ստեղծված շինարարական ներուժը, միայն այդ դեպքում կարող ենք խոսել մի փոքր տոկոսի մասին: Բայց երբ խոսում ենք նույնիսկ մի քանի հարյուր ընտանիքի մասին, գիտենք, որ դրանցից յուրաքանչյուրը մի ընտանիք է, մի կյանք է ու մի ճակատագիր, մի երեխա, որը առավոտյան ոտքը սառը հատակին չի դնում կամ լվացվում սառած ծորակի ջրով: Այժմ պետք է վերանայենք զոհի զգացումով ապրելաձեւը եւ մտածենք մեր ապագայի վերակերտման մասին:

– Հիմնադրամն այդ ընթացքում խոչընդոտների հանդիպե՞լ է:

– Արհեստական խոչընդոտներ չեն ստեղծվել: Շինարարների հետ կապված խնդիրների մասին արդեն նշեցի, դրանք շուտ հարթվեցին: Տեխնիկական դժվարություններ կային որոշ շինանյութերի ձեռքբերման հետ կապված: Այս հարցում հիմնադրամն օգտագործելով իր կապերն ու միջոցները, օժանդակեց որոշ շինանյութերի ձեռքբերման հարցում, զուգարանակոնք, սալիկներ, սանհանգույցի անհրաժեշտ պարագաներ, ապակի եւ այլն:

– Առաջիկա ֆինանսական տարում աղետի գոտու հետ կապված ի՞նչ ծրագրեր եք իրականացնելու:

– Հոգաբարձուների խորհրդի վերջին նիստում կոչ արվեց բոլոր հայկական եւ ոչ հայկական կազմակերպություններին, որ երկրաշարժից հետո աղետի գոտու համար հավաքագրված բոլոր գումարները հիմնադրամի միջոցով նպատակադրեն այդ ծրագրերի իրականացմանը: Մենք տեղյակ ենք, որ մեծ գումարներ են հատկացված աղետի գոտում շինարարական աշխատանքների համար, բայց դրանց հիմնական մասը գտնվում է այդ կազմակերպությունների տնօրինման ներքո:

– Օրինակներ կարո՞ղ եք բերել:

– Չկա սփյուռքահայ կազմակերպություն, որ աղետի գոտու համար դրամահավաք կազմակերպած չլինի: Բայց երբ նախկինում բացատրելի էր, թե ինչո՞ւ չեն նրանք օգտագործում այդ գումարները խոշոր ձեռնարկներ իրականացնելու համար (չկար նման կառույց, որի միջոցով դա կատարվեր), ապա հիմնադրամի 3 տարվա աշխատանքը տալիս է նման բանաձեւ: Մի շարք կազմակերպություններ, ծանոթանալով մեր սկզբունքներին, լինելով աղետի գոտում, նպատակային գումարներ փոխանցեցին: Դրանց թվում էին Հայաստանյայց եկեղեցու ԱՄՆ Արեւելյան թեմի Նյու Յորքի առաջնորդարանը, Կլիվլենդի հայ համայնքը, Ավստրալիայի «Աղետյալների օգնության մարմին» կազմակերպությունը, ՀԲԸՄ-ն, Հայ ավետարանականների միությունը (Գյումրիի թիվ 1 դպրոցը):

Հայտնի է դարձել նաեւ, որ Լիբանանում հավաքված գումարները նույնպես պատրաստ են փոխանցել, այժմ քննարկվում են բնակելի շինարարության մասնակցության ծրագրեր: Այդ դրությամբ մասնավորին խորհրդային աշխատանք է տարել Անթիլիասի հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ն, իսկ հիմա Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ն: Բանավոր պայմանավորվածություն կա նաեւ ՀՕՄ-ի ԱՄՆ արեւմտյան մասնաճյուղից. մասնավորապես բնակչի շինարարության ծրագրի

ծնողների համար, այլ նպաստակարգել բնակարանների շինարարությանը:

Այդ գումարների մասին ձեզ կրկին այն ժամանակ, երբ վերածվեն կոնկրետ գործի, բնակարանի, դպրոցի կամ մանկապարտեզի:

Եվ թե ինչքան ֆինանսական հատկացում կկատարվի, դրանից էլ կախված կլինեն այս ֆինանսական տարում կառուցվելիք բնակարանային շինարարության չափերը:

– Ո՞րն է պատճառը, որ մինչեւ օրս այդ կազմակերպությունները չեն տրամադրում: Դա միայն վստահությա՞ն բացակայությունն է, թե՞ նաեւ կան քաղաքական պատճառներ:

– Նախ, որեւէ ժողովրդական դրամահավաք կատարող կազմակերպություն քաղաքական միտումներով ղեկավարվելու իրավունք չունի: Որովհետեւ, նրանք նախեւառաջ պատասխանատու են ժողովրդի առջեւ: Ժողովուրդն ինքը պետք է պահանջի: Մենք կարող ենք ընդամենը ներկայացնել մեր ծրագրերը, ծանոթացնել կատարված աշխատանքին:

– Հավաքված գումարները ըստ ձեր ունեցած տեղեկությունների շա՞տ են:

– Ոչ պաշտոնական տվյալներով միայն ԱՄՆ-ում երկրաշարժից հետո 1-2 տարվա ընթացքում հավաքվել է մոտ 40 մլն դոլլար, որի կեսից ավելի քիչ տոկոսն է ուղղակի մտել Հայաստան: Այդ կազմակերպություններից շատերը նույնիսկ չեն վիճարկել այդ կացությունը: Բայց խնդիրը հաշիվ պահանջելը չէ, որովհետեւ դա մեր պարտականությունների մեջ չի մտնում: Շատ տեղին կլինի է, թե դրանք հասկացումով հիմնադրամը վերցնում է այդ ծրագրի հեղինակությունը, այնինչ ամեն մի հանձնված օբյեկտի վրա գրվում է, թե ում կողմից է կատարված ֆինանսավորումը: Ուղղակի [illegible] չեն մեր

Վանաձոր. Մանկապարտեզի բացումը

Կառավարությունը գործում է Համաշխարհային բանկի միջոցով

ՍՈՒՐԵՆ ՕՀԱՆՅԱՆ. ՀՀ կառավարության խաղաղաշինության եւ աղետի գոտու հարցերի վարչության պետ

– Ի՞նչ շինարարական աշխատանքներ են կատարվել աղետի գոտում, քանի՞ ընտանիք է բնակարան ստացել, եւ ինչպե՞ս է կառավարությունը փորձելու լուծել աղետի գոտու խնդիրը:

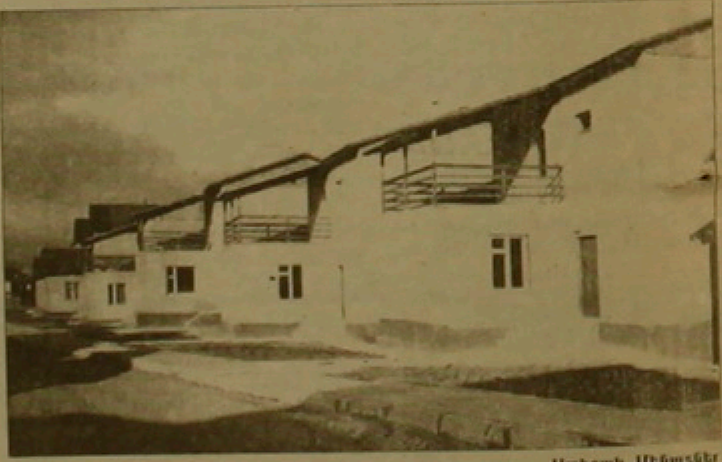

Սպիտակ. Մենատներ

– Դժվարանում եմ կոնկրետ տվյալներ բերել բնակարանների թվի վերաբերյալ: 1995 թ. նոյեմբերի տվյալներով, առաջին փուլում (1993-1995) կատարվել է 4.457.541 ԱՄՆ դոլլարի աշխատանք, այսինքն կառուցվել են ոչ միայն բնակարաններ, մենատներ, այլեւ ուսումնական օբյեկտներ, արտադրական կառույցներ, ջրատարներ: Իսկ երկրորդ փուլը, որն արդեն սկսվել է, կազմել է 12.927.170 ԱՄՆ դոլլար: Ընդհանուր առմամբ, փաստացի կատարվել է 17.384.712 ԱՄՆ դոլլարի աշխատանք: Մինչեւ 1995 թ. նոյեմբերը Գյումրիում կառուցվել է 1925 քմ բնակելի շենք, Ստեփանավանում 3975 քմ, Վանաձորում 3745 քմ, 320 աշակերտական դպրոց Սպիտակում եւ 8 կմ-ոց Կուռտ-Գյումրի ջրագիծը: Շուտով կբացվի նաեւ Սպիտակի ջրատարը:

– Աղետի գոտու ծրագրով (1993-2000 թթ.) նախատեսվում էր 18,5 մլն բնակելի տարածության շահագործում: Ինչպիսի՞ն է այդ ծրագրի կատարման ընթացքը:

– Ծրագրային փոփոխություններ չկան, միայն որոշ գրաֆիկային ճշտումներ կան: Աշխատանքները կատարվում են Համաշխարհային բանկի տված վարկի միջոցով: Առաջինին օբյեկտների հարցը ճշտվում է տեղում եւ հետո միայն իրականացվում: 28 մլն վարկից շինարարական աշխատանքների համար ծախսվելու է 23,3 մլն: Այդ թվում Հայաստանի կառավարության մասնակցությունը կազմում է 0,3 մլն ԱՄՆ դոլլար: Մնացած գումարը

digitised by A.R.A.R.@

ծախսվում է կազմակերպչական և նախագծային հետազոտական աշխատանքների վրա: Փաստորեն 2-րդ փուլի համար մնում է 8 մլն 428 467 դոլար:

– Անցած տարի մեր շինարարական հնարավորությունների 30–40 տոկոսն էր օգտագործվում: Այս տարի որքա՞ն է այդ հնարավորության չափը:

– Հարցին միանշանակ որևիցե մեկը չի կարող պատասխանել, որովհետև հիմա գնում է շինարարական կազմակերպությունների կարգավիճակի վերանայում, այսինքն սեփականաշնորհում: Շինարարական աշխատանքների բաժանումն էլ գնում է ոչ թե պլանային տեսքով, այլ մրցույթով: Այսօր ծրագրով նախատեսվածի մոտ 40–50 տոկոսը կատարվել է:

– Ըստ կառավարական ծրագրի, կարելի է արդեն կանխորոշել, թե 2000 թվին աղետի գոտու կարիքավոր ընտանիքները կստանան բնակարաններ:

– Երբ մեր ցանկությունները չխախտվեն, այդ ծրագիրը կիրականանա: Ցանկացած շինարարություն նախևառաջ միջոցների ապահովումն է:

– Ո՞րն է կառավարության համար հիմնական խնդիրը:

– Միակը՝ անհրաժեշտ գումարի բազմակայությունն է:

– Համաշխարհային բանկի ֆինանսավորումը բավարար է:

– Առայժմ բավարար չէ, որովհետև մեր շինարարների և շինարարական բազաների հնարավորությունն ավելի շատ է, քան այդ գումարը: Կառավարությունն արդեն աշխատում է, որ փակի չափերը ավելացնեն:

Համաշխարհային բանկը եւս 20 մլն կտրամադրի աղետի գոտուն եւ Երեւանին

ՎԱՀՐԱՄ ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ. Համաշխարհային բանկի Հայաստանի ներկայացուցիչ

Աղետի գոտու վերականգնողական վարկը 28 մլն դոլարի հաստատվել է 1994-ի փետրվարին: Ծրագրին իրականացնում եր վերահսկում է աղետի գոտու վերականգնման ծրագրի տնօրինությունը, որը ղեկավարում է Միքայել Մելքումյանը: Բացի այդ, 2-3 անգամ ՀԲ-ից հրավիրվել են ճանաչներ, որոնք ուսումնասիրել են կատարված աշխատանքները: Նրանց ներկայացված զեկուցագրերում նշվել է, թե ՀՀ կառավարությունը լավ է իրականացնում այդ ծրագիրը, բնակելի շինարարության հարցում առաջընթաց կա: Այս տարի դեռևս կշարունակվի մնացած գումարի օգտագործումը: Այժմ աշխատանքներ են տարվում, որպեսզի 1996-ի վերջերին Համաշխարհային բանկը հատկացնի 20 մլն դոլար, որ օգտագործվի թե բնակելի տների շինարարության և թե խմելու ջրի խնդիրները լուծելու համար: Բայց վարկը կհատկացվի ոչ միայն աղետի գոտու, այլև Երևանի վթարային շենքերի և խմելու ջրի խնդիրները լուծելու համար: Այս ուսումը բխողված է նաև Երևանում ստեղծված աղետալի վիճակով:

Սրա սրանք են կառավարության «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի եւ Համաշխարհային բանկի կողմից իրականացված ծրագրերը: Սակայն աղետի գոտին չի սահմանափակվում լոկ շինարարությամբ: Աղետի գոտու հիմնական խնդիրներին ավելանում են նաեւ սոցիալ կենցաղային բնույթի դժվարությունները, որոնք էլ ավելի են ընդգծում մարդկանց անմխիթար, ողբերգական վիճակը: Մարդիկ հոգնել են բողոքելուց, համակերպվել են իրենց վիճակին, եւ սպասում են լավ օրերի: Իսկ լավ օրերը կգան միայն այն ժամանակ, երբ ամեն մեկը գիտակցի իր պատասխանատվությունը ավածի ու չարվածի համար, դուրս գա զոհի կերպարից եւ դառնա իր օջախի իսկական տերը:

[illegible]

ԱԶԳ

Երկրաշարժ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍԱՄՈՒԵԼ

Եվ ամեն ինչ եղավ այնտեղ...

...Եւ շարժվեցին լեռները, և փուլ եկավ աշխարհը, և փոշու ու ծխի ժանտահոտ ամպերը երկինք բարձրացան, և ով կանգնած էր՝ ընկավ, իսկ ով ընկած էր, մնաց պառկած, և ով խոսում էր, լռեց:

Եւ աղոթող երեխաները, նախկին երեխաները և ապագա երեխաները որբացրին հողը, այն զրկելով իրենց սերունդներից, և հողն ընդունեց նրանց:

Եւ ովքեր ավազից ու ջրից կացարաններ էին կառուցում, իրենց և մերձավորների համար գերեզմաններ էին կառուցում, և դրանք անվանում փողոցներ: Եւ ընկան այդ փողոցները, ինչպես սուտ փոծված խոսքի առջև: Եւ ստի մեղք չգործածները խառնվեցին մեղք չզգացողների հետ, ինչպես կենդանության օրոք, և թյուրավորները հոգով որբացան թյուրավորների կորստից:

Եւ հանգավ լույսը, և խավարչների ու երեխաների կրակներում բախառում էին մարդիկ, և իրենց էին փնտրում աղետից փրկվածների մեջ ու չէին գտնում:

Եւ ամեն ինչ տեղաշարժվեց և իրար խառնվեց, և միայն հավերժ կենդանի մեռյալների հուշարձանները անսասան կանգնած էին մեռցված ողջերի միջև, որոնք ոչ թե հաց էին խնդրում, այլ դագաղ, իսկ նրանց հաց էին մեկնում:

Եւ շատ տեղերից շատերը եկան ձեռներով փարատելու վիշտը, և նրանց ձեռները հոգնություն չգիտեին, իսկ սրտերը եկան որպես զոհեր և դրանք մարդիկ չէին:

Եւ ամեն ինչ եղավ այնտեղ:

Եւ ողջերը իրենց մերձավորներին էին փնտրում հողի ու մոխրի տակ բաղվածների մեջ և գտնելով լուռ հանդարտվում էին, և դա ճիչից ավելի ահավոր էր:

Եւ քայլում էին չարչրկված հինավուրց հողի վրա և հարցնում, ինչի՞ համար:

Ես էլ ուզում եմ հարցնել, ինչո՞ւ առիր այս հողի վրա 80-ամյա Աղնիվ Մկրտչյանը, որից Դու խլեցիր դստերը, որդուն, հարսին, երեք թոռներին:

Ների՛ր նրան Տեր, ների՛ր նրան:

«ՕԳՈՆՅՈՒԿ», 1988 թ. դեկտեմբեր

Թեեւ դանդաղորեն՝ վերաշինվում է Գյումրին

Հայոց աշխարհը տեսել է բազում երկրաշարժեր, բայց այս վերջին աղետը բոլորից սարսափելին էր ու ամենադաժանը: Կործանվեց իմ Լենինականը և նոր վերք բացվեց Շիրակի ու Լոռվա հինավուրց հողում, որն անբերրի նման դարերով կծկվա մարդկության սրտում: Յոթ տարի անց, երբ հետադարձ հայացք ես ձգում այդ սև օրվա հետևանքներին, հստակ պատկերացնում ես, որ ինչ խան է դաժան հայի օրանը իր զավակների նկատմամբ: Ո՞ւմ մեղավոր ճանաչես՝ բնությա՞նը, թե՞ մարդուն, արարչի՞ն, թե՞ ճակատագրին: Երբ ամենօրյա կյանքում տեսնում ես վիրավոր, անօգնական ու տնմացող հարազատին, նոր ես հասկանում ինչերի իմաստը, սփոփվում նրանով: Հազար անգամ իրավացի է ժողովուրդը, երբ ասում է, որ ժամանակը բուժում է կամ ամոքում վերքերը: Միրտս բաբախում է, երբ աղետից հետո նկատում եմ թեկուզ աննշան փոփոխություն: Յոթ տարի անց համարձակ կարելի է ասել, որ վերաշինվում է իմ հին ու նոր Գյումրին, ճիշտ է՝ դանդաղ, բայց հստակ քայլերով: Բոլորում եմ էջից և հոգեբանության դարձած անտերությունից, բայց չտեսնելու եմ տալիս նորակառույց «Անի», «Մուշ», «Ավստրիական» թաղամասերը, նոր բնակելի շենքերը, հիվանդանոցներն ու դպրոցները, գործարաններն ու զանազան շինությունները: Ավելի քան 7500 բնակարան շահագործման է հանձնվել: Ճիշտ է, այն կազմում է պահանջարկի 1.3 տոկոսը և ներկա լիս դեռևս 21. 750 ընտանիքներ բնակվում են տնակներում: Միայն այս տարի շահագործման է հանձնվել 76 հազար քառակուսի մետր բնակտարածություն, որը 20 հազար քմ ավել է անցյալ տարվա նույն ժամանակի համեմատությամբ: Կառուցվել են 6 բուժական օբյեկտներ, 5 դպրոցներ, մանկավարժական ինստիտուտի մասնաշենքը, վերականգնվում ու ամրացվում են քաղաքի հին բաղնիքները, «Հոկտեմբեր» կինոթատրոնը, մարզադաշտը, կենտրոնական գրադարանը, 4 գործարաններ, ճարտարապետական նշանակություն ունեցող այլ կառույցներ: Տարեվերջին շահագործման կհանձնվի եւս 110 բնակարան: Աղետից անմիջապես հետո, երբ շատերը մեծ վշտից գլուխներն էին կորցրել, եղան մարդիկ, որոնք գործի կոչան, որպեսզի թե ու թիկունք կանգնեին ավերված հարազատ քաղաքի բնակչությանը: Դրանք ոչ միայն փրկարարներն էին, այլև հենց բժիշկները, ջրագործները և այլոք, որոնք գործի անցան, մինչեւ կհասնեին դրսի օգնությունը: Հիշում եմ ցնցումից մեկ ժամ անց օգնության ձեռք մեկնած ուսանողներին, իսկ հետո աղետի վայր հասան անհատներ, կազմակերպություններ, երկրներ ու մարդասերներ: Միջազգային գիշեր էր աղետի առաջին գիշերը, վառվող խարույկներ, շուրջը բոլորած մարդիկ, լցված տներ: Կամաց կամաց սպիանում են աղետի հասցրած վերքերը: Անհնար է մոռանալ մարդկության մեծ օգնությունը ոչ միայն նյութապես, այլ նաև բարոյապես Բարին ընդ ձեզ, իմ հին ու նոր Գյումրի:

Մ. ԿԻՅԱՍՅԱՆ,
Գյումրի

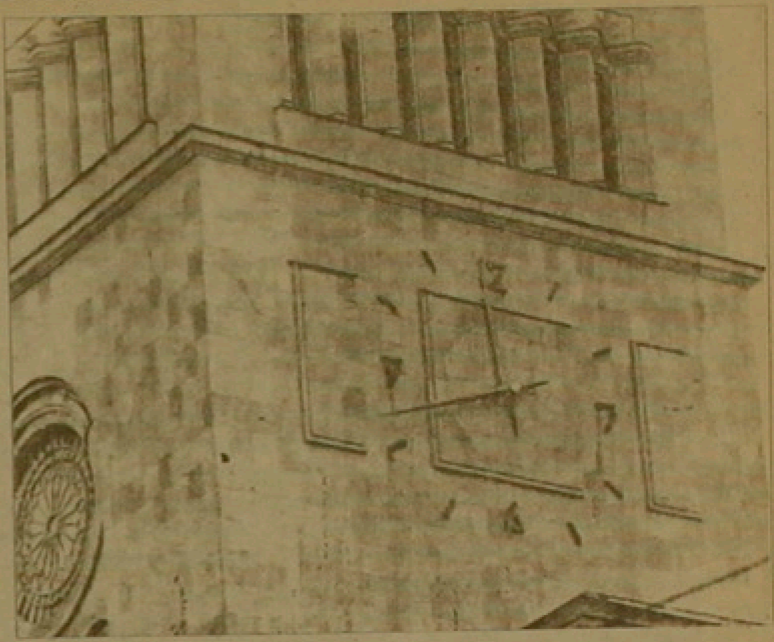

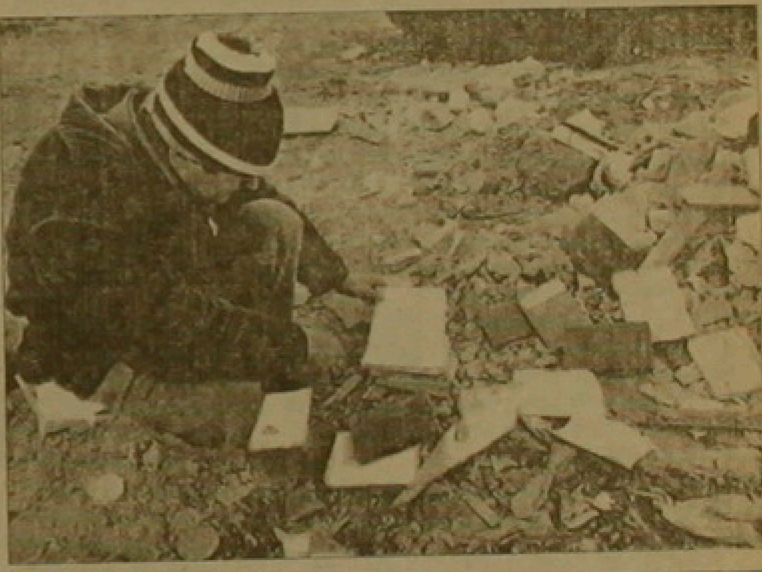

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

1988 ի դեկտեմբերի 7-ին Գյումրիի Վարդան Աճեմյան թատրոնում ժողով էր: Թատրոնից 4-ը փոխեցին ժողով չեկածները: Շենքը չէր վնասվել:

89 ի ամռանը թատրոնի գլխավոր ռեժիսոր եւ գեղարվեստական ղեկավար նշանակվեց Հակոբ Ղազանչյանը: Նրա աՕդով, աշխատելու գնալ էր: Դերասաններ Խաչիկ Բաղդասարյանը, Սամվել Սարգսյանը, Սուսաննա Նեռսեսյանը, Աէս Յանաշյանը, Ռաֆիկ Գրիգորյանը, նաեւ արեց, բանկարժեք կարծեցից զգեստներ կարեցին, մի խոսքով, մանրակրկիտ աշխատանք»: Կատակերգությունը ջերմորեն է ընդունվել տարբեր տարիքի հանդիսատեսի կողմից: Այնուհետ Աճեմյան թատրոնի խաղացանկը նորացվել է Շանթի «Շղթայվածը», Քոչարի «Կտոր», Դուրենմաթի «Ծայրին Այծ» ներկայացումներով: 94-ին աճեմյանցիները Պարոնյան թատրոնի բեմում հյուրախաղերով հանդես եկան: Երեւանցի հանդիսատեսը ծանոթ է հիշատակված ներկայացումներին: Հ՞ո չկային, հարցնում եմ Հակոբ Ղազանչյանին: «Լույսի վիճակն ահավոր էր, պատասխանում է: Հետո չմոռանանք, որ երեւելի ներկայացումից առաջ առավոտյան փորձ ունեի արդի, սոցարիա էր մեզ: 94-ին Խաղխոխիդի նախագահ նշանակվեց Միխայել Վարդանյանը: Մինչ այդ էլ, երբ գիշերային ուսիկանությունը ղեկավար էր, թատրոնին շատ օգնեց: Վերջերս միշտ ունենք, դահլիճում կարգիքներ կլ, որքան աշխատանք կար: Ուշադիր մարդ էր.

Ոսկի խաղաքը Գյումրին է

Որտեղից Գյումրին նորից խաղաք դառնա, որից առողջ ընկալություն ունենա այնտեղ ատոլը: Գյումրեցու սիրելի վայրերից մեկը Աճեմյան թատրոնն է եղել: Երկրաշարժից անմիջապես հետո թատրոն է հրավիրվել Հակոբ Ղազանչյանը, որի հետ զրուցեցինք զրուցել:

«Բամբիռ» վոկալ գործիքային խումբը վերափոխվել էին Երեւան եւ «Անսախես մենախոսություն», «Կոտորակը», «Կաուռսկի», «Մաուգլի» խաղացանկային ներկայացումները հնարավոր չէր ներկայացնել: Երկրաշարժից հետո առաջին ներկայացումը Պերճ Զեյթունցյանի «Վերջին խաղը» դրաման էր, որի պրեմիերան կայացավ 89-ի նոյեմբերին: Հանդիսատեսը լիքն էր, պատմում է Հակոբ Ղազանչյանը: Շատեր խորհուրդ էին տալիս այդ ներկայացումով չբացել թատրոնի վարագույրը: Բայց ինձ համար շատ կարեւոր էր հոգեբանական գործոնը թատրոնի լույսերը վառվեն: Ներկայացումը մարդու ճակատագրի, ողբերգության մասին էր, հեռու էր ողբերգական լինելուց, ողբերգություն տեսած մարդուն ճանաչելի էր»: Սեպտեմբերին թատրոնը հյուրախաղերի էր մեկնել ԱՄՆ: Գնալուց Աճեմյան թատրոնի անվան տակ մի ամբողջ թանգարան Սունդուկյան թատրոնից էր մեկնել, որ բացի նյութական օգնությունից, առաջին հերթին հոգեբանական էր գյումրեցու համար:

Նոր տարին մոտենում էր, մտածեցինք, որ տոնածառի ներկայացումը լինելու է «Ոսկի խաղաքը»: Թումանյանից «հեռացել» էինք. Ոսկի խաղաքը Գյումրին էր: Առաջին լուրջ ներկայացումը, Աճեմյան թատրոնի նախկին ռեժիսորի առթիվ, Շեքսպիրի «Միսս ապարդյուն ճիգեր» բեմադրությունն էր, որ բեմ բարձրացավ 90-ի մարտի 27-ին թատրոնի միջազգային օրը: «Շատերի համոզմամբ, գյումրեցին կարիք ուներ երկրաշարժի մասին բեմադրության տեսնել: Նույնիսկ գեղարվեստական խորհրդի նիստում այս մասին խոսք եղավ: Դեմ եղա: Կարծում էր կատակերգություն բեմադրել: Ռուբեն Հախվերդյանին պատվիրեցինք երգեր գրել: Գրիգոր Սարգսյանը հետաքրքիր ձեւավորում

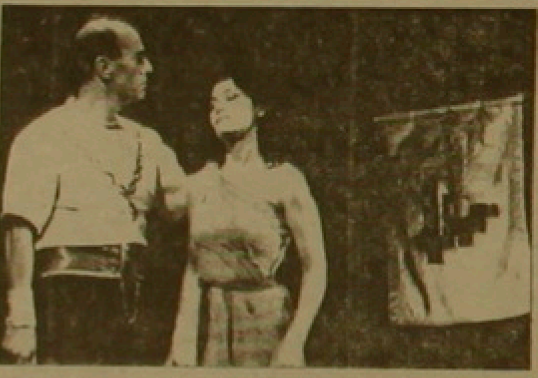

Լ. Մայիլյանը եւ Ս. Հարությունյանը «Շղթայվածում»

յացումներից շատերին: Մանավանդ ջերմ արձագանք եղավ: Մինչեւ Երեւան գալը, թատրոնը 90-ի ամռանը մեկնեց Կարսի, 93-ին Ռուսով հյուրախաղերի:

Գյումրիի մշակութային կյանքն աշխուժացավ 90-ից: Աճեմյան եւ ֆիլհարմոնիկ թատրոնների գործող բեմերին ավելացան համերգասրահները, որտեղ Լուիս Ճղնավորյանի հիմնած սիմֆոնիկ նվագախումբը, Ռուբեն Սիմոնյանի ղեկավարած երգչախումբն անհն շաբաթ համերգ կին տալիս:

Մշակույթը ներկայացնում են մշակութային օջախները, բայց արժեքները ստեղծվում են, դժվարանում, երբ ոգեւորությունն է հոգ տանում: «89-ից սկսած Խաղկոմի Խորհրդի Տանաս Սարգսյանը եւ Խաղխոխիդի նախագահ Կարեն Համբարձումյանը բարի աչքով էին նայում թատրոնին, ասում է պրն. Ղազանչյանը: Երկրաշարժից հետո գաղափարական հոգեբանությունը գործող դարձավ, բարեկիր Համբարձումյանից հետո վերանշված նախագահ Լեոն Աղամյանը առերես ժպտում էր ինչո՞վ կարող ենք օգնել թատրոնին: «Դու ներկայացում էլ արա, լույսն ընձնեն», ասում էր: Եկած օրվանից մտածում էր թատրոնի նոր ղեկավար նշանակելու մասին, պատճառաբանելով, թե թատրոնում ներկայացումներ չկան»: Ին-

ֆիլհարմոնիկ թատրոնի հոգսն էլ ինքն էր լուծում: Այնուհետ խաղաք եկավ նախանգառներ, կառավարության լիազոր ներկայացուցիչ Անդրանիկ Քոչարյանն իր աշխատակազմով: Դարձյալ ուշադրություն դարձնում էին թատրոնն առավելս մշակման կենտրոնով»: Դերասանների հետ կարգավորություն կար, թատրոնի հետ համագործակցություն, ստեղծագործական նոր շունչ կի ի հայտ բերում: «բայց նորից գաղափարական հոգեբանությունը գործեց, ասում է Հակոբը: Երբ Անեփնյալում կի, չգիտեմ ով թամբադրանք էր սարքել, թե գնալու եմ այլ թատրոն, անհայտ մարդկանց խորհրդով մեր փոխհարաբերությունները լարվեցին եւ Միացյալ Նահանգներում գտնվելու ժամանակ ստացա նախանգառերի որոշման լուրը: Ալբերտ Մկրտչյանին նշանակել Վարդան Աճեմյան թատրոնի տնօրեն»: Հակոբ Ղազանչյանի վկայությամբ, բանն հրաժարվում է նրանից, կոլեկտիվը դեմ է եղել, ժողով հրավիրել: Տեղի մամուլն ու հեռուստատեսությունը ոչինչ չեն հրապարակել, բացի լուրը հաղորդելուց, իսկ «Լրաբեր» մոտավորապես այսպես է մեկնաբանել, վերջապես Ալբերտ Մկրտչյանը վերադարձավ հայրենի Գյումրիի թատրոն, որ սպասում էին նրան: «Մկրտչյանը տաղանդավոր կինոռեժիսոր է, բայց սպասում էր թատրոնը նրան, թե չէ, կապակցությամբ բեմադրություններով», կարծիք է հայտնում նախկին գլխավոր ռեժիսորը, որ դեռեւս սպասում է, թե խոսք կփոխեն եւ անաշխատանք չեն թողնի:

Դեկտեմբերի 1-ին Աճեմյան թատրոնում պրեմիերա էր Գողոլի «Երկու տիրոջ ծառա» բեմադրությունը: Ինչ որ այն անցավ-հաջող թատրոնի հետագա աշխատանքի մասին չկարողացանք տեղեկանալ հեռախոսների ոչ սարքին լինելու պատճառով:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

ՀԳՄ վճռական քողոք է հայտնում

Հայաստանի գրողների միության դեկտեմբերի 4-ին կայացած ընդհանուր ժողովի անունից հայտարարագիր է ներկայացվել երկաղխորհրդի գործկոմի նախագահ Վահագն Խաչատրյանին եւ ՀՀ գլխավոր դատախազ Հ. Սարգսյանին, որի տեքստը տրամադրվել է նաեւ «Ազգին»: «Վերջին մեկ տարվա ընթացքում ՀԳՄ օրինական ունեցվածքի հանդեպ կատարվում են ոտնձգություններ ու բռնազավթումներ: Ըստ որում դրանք կատարվում են շարունակաբար՝ թե շենքային տարածքի, թե գույքի, դատարանի «որոշումների» հիման վրա: Այդպիսի մի հերթական որոշմամբ ս/թ նոյեմբերի 21-ին Սյասնիկյան ժողդատարանի կատարածուն կնքել է ՀԳՄ գեղարվեստական գրականության պրոպագանդայի բյուրոյի գրասենյակը (Թամանյան 2)», գրված է հայտարարագրի տեքստում: Դադարում է գործել 20 տարի գոյություն ունեցող հայ գրականության արժեքները տարածող մշակութային օջախը: Ընդհանուր ժողովը բողոք է հայտնում միության հանդեպ հետեւողական եւ պարբերաբար կրկնվող անօրինականությունների կապակցությամբ եւ պահանջում վերականգնել անհրաժեշտ պայմանները գեղարվեստական գրականության գործունեության համար:

ՀԱՐՑԱԿԱՆ ՆՇԱՆ

Սունդուկյան թատրոնը լուծարվե՞ց

Սունդուկյան թատրոնի լուծարման մասին լուրը ստուգելու համար զանգահարեցինք մշակույթի նախարարություն: Մշակույթի առաջին փոխնախարար Անելկա Գրիգորյանը չժխտեց մեր լուրը, բայց եւ չկամեցավ բանավորել մեր «հետաքրքրասիրությունը» պատճառաբանելով, թե լուրը տրամադրելու է այլ բերքի, որ տեղից եւ վաղը կարող ենք տեղեկանալ: Երախտագիտությունը չկարգ ենք, նրանից տեղեկացանք, որ թատրոնը ղեկավարելու է թատերական ինստիտուտի ռեկտոր, Վանաձորի Աբելյան թատրոնի գլխավոր ռեժիսոր եւ գեղարվեստական ղեկավար (արդեն նախկի՞ն), Ա՞ծ պատգամավոր Վահե Շահվերդյանը (ինչը մոտավորապես տեղեկացրել էինք «Ազգի» նախորդ համարներից մեկում): Ու մեր լուրը բերի է, գիտենք: Չնայած փոխնախարարը զգուշացրեց սրա մասին, բայց գրում ենք այն, ուղղակի ուղղեւս լուրը «լցնելու» մեր ջանքերը, հետագա մի մոտ հերթապահելու ծախսած ուղեղների հետ ափսոսացինք:

Միշել Լեգրանը փառատոնին մասնակից

«Հայաստանի ճանապարհները» փառատոնի շրջանակներում դեկտեմբերի 9-ին Փարիզի Շանզելիզեում տեղի կունենա մի մեծ համերգ՝ Հայաստանի ակադեմիական երգչախմբի, Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ եւ Հայաստանի կամերային նվագախմբերի, Միշել Լեգրանի եւ նրա եռյակի, «Նավասարդ» երգիծարի ազգագրական խմբի, ավանդական երաժշտության Դաբաղյան եռյակի, ժան Տեր Մերկերյանի, Վարդան Մամիկոնյանի, Քիմ Քաշքաշյանի, Կոնստանդին Օրբելյանի, Ռուբեն Աhարոնյանի, Սվետլանա Նավասարդյանի, Տաթեւիկ Հովհաննիսյանի եւ Արմեն Դոնելյանի մասնակցությամբ, տեղեկացնում է L'Armenoscope տեղեկագիրը:

Համազգային թատրոնը

Դեկտեմբերի 25-ից մինչեւ 1996 թ. հունվարի 10-ը
հրավիրում է դիտելու Ամանորի
զվարճալի ներկայացում

«Ստի սուտը»

(թումանյանական թեմաներով)

Սկիզբը 10.30, 12.00, 13.30, 15.00, 16.30:
Ընդունվում են կոլեկտիվ հայտեր
Հասցեն Պուշկինի 3ա (ժուռնալիստի տուն)
Հեռախոս 56-14-45

«ԱԶԳԻ» ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի գրադարանը՝ հայերեն

Ինչպես երեւում է, հրաշքներ կատարվում են նաեւ մեր օրերում: Գրահրատարակչական այս դաժան ճգնաժամի պայմաններում, միեւնույն թեմատիկայով, հայերեն լեզվով լույս է տեսել միանգամից երեք գիրք: Խոսք անհրաժեշտ, կարեւոր գրքեր են դրանք. մանկաբուժության հայտնի մասնագետներ Վահագն Դեմիրճյանի եւ Անահիտ Դեմիրճյանի «Մինչեւ մեկ տարեկան առողջ մանկան սնուցումը», ինչպես նաեւ հռչակավոր պրոֆեսորներ Ֆելիսիթի Սեվլեյք Քինգի «Օգնություն կրծքով կերակրող մայրերին» եւ Ջայն Դ. Վինըրի «Կրծքով սնուցում» աշխատությունները: Վերջին երկու գրքերն անգլերենից թարգմանել եւ տեղայնացրել են Ա. Դեմիրճյանը եւ շնորհալի մանկաբույժ Սուսաննա Հարությունյանը: Աշխատանքները կատարված են տերմինաբանությամբ, մանկաբուժության ու գինեկոլոգիայի կենտրոնում (տնօրեն՝ պրոֆ. Ռ. Աբրահամյան):

Դժվար է գերագնահատել այս գրքերի երեւան գալու հրատարակությունն ու նշանակությունն այսօր, երբ Հայաստանում նվազել է ծնունդը, սոցիալական, տնտեսական ու կենցաղային բարդ պայմաններում երիտասարդ ընտանիքները գերադասում են ունենալ սոսկ մեկ, ծայրահեղ դեպքում՝ երկու երեխա:

Նշված գրքերը կազմում են «ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի (ՅՈՒՆԻՍԵՖ) գրադարան» մատենաշարը եւ հրատարակել է ՀՀ առողջապահության նախարարությունը՝ ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի ֆինանսական ու բարոյական բարեհաճ օգնությամբ: Մենք, անկասկած, խորապես երախտապարտ ենք ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ին: Սակայն հետաքրքիր է, ՄԱԿ-ի կամ միջազգային վայլուսային ֆոնդի հիմնադրած եւ համաշխարհային ու ռեգիոնալ բանկեր են մեզ մոտ, որ կարողանանք հրատարակել նաեւ այլ բնագավառների գրքեր, գեղարվեստական գրականություն, ինչպես նաեւ դասագրքեր եւ դրանք անվճար հասցնենք դպրոցներին ու աշակերտներին:

Ա. ՀՈՎԱՆՆԻՍՅԱՆ

Կոստան Զարյան-110

Բանաստեղծ, արձակագիր, արվեստաբան եւ գրականագետ Կոստան Զարյանի առաջին գիրքը «Երեք երգեր», լույս տեսավ Իտալիայում 1916-ին: Մյուս ժողովածուները հրատարակվել են Պոլսում, Բոստոնում, Բեյրութում: Հայաստանում գրողի ստեղծագործությունների ընթերցողին ներկայացրին «Հայաստան» եւ «Սովետական գրող» հրատարակչությունները («Տատրագոմի հացը», 1965, «Նավը լեռան վրա», 1963, «Երկեր», 1985):

Ռուսերեն լեզվով լույս է տեսել «Նավը լեռան վրա» (Մոսկվա, 1969 եւ 1974) վեպը:

Օրերս Հայաստանի ազգային գրադարանում բացվեց գրողի հոբելյանի առթիվ կազմակերպված ցուցահանդեսում գրքերի հետ ներկայացված են նաեւ մամուլում տպագրված ստեղծագործությունները:

«Նոր մամուլ» բաժնում ընթերցողը ծանոթանում է Վազգեն Գաբրիելյանի «Ափսոսանքի գրականություն», «Դիմանկարներ» գրքերին:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Գրասենյակի կառավարման հմտություններ
Հատուկ դասընթացների բաժինը

կաջակցի Ձեզ ձեռք բերելու հետեւյալը.

- Գրասենյակում համակարգչի օգտագործման հմտություններ (Word, Excel, Access)
- Համակարգչի վրա արագ տպելու կարողություն (անգլերեն եւ հայերեն լեզուներով)
- Գործավարության ոլորտի անգլերեն լեզվի օգտագործման հմտություն
- Գրասենյակային աշխատանքների կազմակերպման եւ կառավարման հիմունքներ

Դասընթացը բաղկացած է երկու փուլից.

Առաջին փուլ. 10 շաբաթ տեւողությամբ

- համակարգչի օգտագործում - 7 շաբաթ տեւողությամբ, շաբաթական 6 ժամ
- անգլերեն լեզվի ուսուցում - 10 շաբաթ տեւողությամբ, շաբաթական 6 ժամ

Երկրորդ փուլ. 5 շաբաթ տեւողությամբ

- գրասենյակային աշխատանքների կազմակերպում եւ կառավարում

Դասընթացը կսկսվի 1996 թ.-ի հունվարի 8-ից:

Երկու փուլերը հաջողությամբ ավարտելու դեպքում կտրվի համապատասխան վկայագիր:

Շտապե՛ք. դասընթացի գրանցումը տեւելու է ս. թ. նոյեմբերի 21-ից մինչեւ դեկտեմբերի 8-ը, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի 19-րդ սենյակում: Դասընթացի համար նախատեսված է ԱՄՆ 80 դոլարին համարժեք դրամի ամսավճար:

Այլ տեղեկությունների համար դիմեք ՀԱՀ-ի Հատուկ դասընթացների բաժին, 56 սենյակ, հեռ. 27-16-58:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

Շախմատային «Երեւանը» վերադարձավ հայրենիք

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Երեկ Լյուբլյանայից վերադարձան մեր շախմատային հերոսները եվրոպական չեմպիոնների գավաթակիր «Երեւան» թիմի մարզիկները: «Զվարթնոց» օդանավակայանում հավաքված մարզական հասարակայնության ներկայացուցիչները, շախմատասերները ջերմորեն դիմավորեցին միջազգային գրոսմայստերներ Վլադիմիր Հակոբյանին, Սմբատ Լպուտյանին, Աշոտ Անաստասյանին, Արտաշես Մինասյանին, միջազգային վարպետներ Նորայր Քալանթարյանին, Արսեն Եղիազարյանին, թիմի ղեկավար «Դվին» կոնցեռնի փոխտնօրեն, Երեւանի շախմատային ֆեդերացիայի նախագահ Արմենակ Կոստանդյանին եւ... երկու հրաշալի մրցանակներին, որոնցից մեկը 1996-ի Եվրագավաթը մշտապես կմնա Երեւանում, իսկ մյուսը փոխանցիկը, Հայաստանում առայժմ կհանգրվանի մեկ տարով, մինչեւ հաջորդ խաղարկությունը: Ասում ենք «առայժմ», որովհետեւ չեմպիոնների գավաթի խաղարկության կանոնադրության համաձայն, այն ակումբը, որը երեք անգամ հաղթող կճանաչվի, մրցանակը իր մոտ կպահի ընդմիշտ...

Հենց օդանավակայանում շախմատիստների հետ անցկացվեցին առաջին հարցազրույցները, որոնք հետագայում մանրամասներ ավելացրին արդեն հայտնի տեղեկություններին:

Իսկական հերոս կարելի է անվանել Աշոտ Անաստասյանին, որը ինքնաթիռից իջնում էր մեծ դժվարությամբ, հենակների օգնությամբ: Պարզվեց, որ անդրանիկ խաղից առաջ Աշոտը ոտքի ծանր, ֆուտբոլիստներին բնորոշ վնասվածք է ստացել, հարկ է եղել բժշկական շտապ միջամտություն թմրեցումով (նարկոզ), որից հետո, չնայած այդ նույն բժիշկների կտրուկ արգելմանը, Անաստասյանը նստել է խաղասեղանի առջեւ եւ... առանց պարտության անցկացրել հանդիպումները (երկու ոչ-ոքի եւ մեկ հաղթանակ): Աշոտի կամային բարձր հատկությունները արժանի են հիացմունքի:

Ձոս մարզական իմաստով թիվ 1 հերոսն, անկասկած, Սմբատ Լպուտյանն էր: Նա Լյուբլյանայում շահեց բոլոր երեք պարտիաները: Բայց, երբ հիշենք, որ Սմբատը նույնիսկ բացարձակ արդյունք էր ցույց տվել նախորդ երեք մրցախաղերում Հոլանդիայում, ապա կարող ենք արձանագրել, որ հայ գրոսմայստերը նման բարձր կարգի մրցումների համար իսկական ռեկորդ սահմանեց 6 հնարավորից 6 միավոր:

Շախմատասերներին, անկասկած, կհետաքրքրի, որ «Երեւան»-«Բոսնիա» առանցքային մրցախաղում Վլադիմիր Հակոբյանը շոշափելի առավելության է հասել Գարրի Կասպարովի նկատմամբ եւ միայն այն բանից հետո, երբ ապահովվել է թիմային հաղթանակը, ոչ-ոքի է առաջարկել, որին, իհարկե, սիրով համաձայնել է աշխարհի չեմպիոնը:

Ի դեպ, երեւանցիներից «Բոսնիայի» կրած պարտությունից հետո Կասպարովը չի մասնակցել երրորդ տեղի համար նշանակված մրցախաղին, եւ Գարրիի թիմը պարտվելով նաեւ Ռուսաստանի «Չելյաբինսկին» հայտնվել է չորրորդ հորիզոնականում:

Ըստ մրցախաղերի, մեր շախմատիստների անհատական արդյունքները հետեւյալ պատկերն են ներկայացնում:

«Մոսսայի» (Խորվաթիա) հետ մենամարտում հաղթել են Հակոբյանն ու Լպուտյանը, պարտվել են Քալանթարյանն ու Եղիազարյանը, հավասարություն են կնքել Անաստասյանն ու Մինասյանը:

«Բոսնիայի» դեմ աչքի են ընկել Լպուտյանն ու Մինասյանը, մյուսները ոչ-ոքի են խաղացել:

Վերջապես, եզրափակիչ մրցախաղում փայլել են Լպուտյանը, Անաստասյանը, Մինասյանը, Քալանթարյանը, միավորները կիսել են Հակոբյանն ու Եղիազարյանը:

Այս ամենը մեկ անգամ եւս վկայում է, որ «Երեւանի» նվաճումը համոզիչ է ու տրամաբանական: Առավել եւս, որ հաղթանակը կոփվեց նախաօլիմպիական այս ամիսներին, երբ Հայաստանն ամբողջ շախմատային աշխարհի ուշադրության կենտրոնում է:

Ա. Կարպով. «Երկրագունդը պետք է աշխարհի մեկ չեմպիոն ունենա»

Օրերս Սանկտ Պետերբուրգում կայացած մամուլի ասուլիսում շախմատի աշխարհի չեմպիոն (ՖԻԴԵ-ի վարկածով) Անատոլի Կարպովը նշեց, որ Կալմիկիայի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովի ՖԻԴԵ-ի նախագահի պաշտոնում ընտրվելը լիովին տրամաբանական էր եւ մրցույթը, որ տիրում էր այդ կազմակերպությունում, սկսել է մարել: Կարպովն ասաց նաեւ, որ այժմ իրական է դարձել շախմատի աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար (ՖԻԴԵ-ի վարկածով) իր մրցամարտը Գատա Կամսկու հետ, որին Կարպովը բնութագրեց որպես շատ լուրջ մրցակից: Նա ասաց, որ շատ հնարավոր է, որ այս մրցամարտը կայանա հենց Սանկտ Պետերբուրգում, քանի որ եւ ինքը եւ Կամսկին նախկինում եղել են այս քաղաքի բնակիչներ:

Հաղորդելով այս մասին, մոսկովյան մարզական մամուլը տեղեկացնում է, որ Կարպովը համաձայնություն հայտնեց բանակցություններ սկսել Գարրի Կասպարովի հետ, որ դեռեւս կարգավորի ՖԻԴԵ-ի եւ պրոֆեսիոնալ շախմատի ասոցիացիայի միջեւ գոյություն ունեցող ոչ բարիդրացիական հարաբերությունները: Կարպովը շեշտեց, որ Կամսկու հետ իր մրցամարտից հետո լրջորեն կզբաղվի այս հարցով, քանի որ «երկրագունդը պետք է աշխարհի մեկ չեմպիոն ունենա»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ռոբերտ Ֆիշերի 2-րդ վերադարձը

Շախմատի աշխարհի 12-րդ չեմպիոն, ամերիկացի Ռոբերտ Ջեյմս Ֆիշերը հնարավոր է նորից հայտնվի մարզասպարեզում եւ, ինչպես միշտ, շատ յուրահատուկ ձեւով: Լինարեսում վերջերս միջազգային մրցաշարի հաղթող, իսպանացի գրոսմայստեր Միգել Իլեսկասը հայտարարեց, որ ծրագրում է Ֆիշերի հետ շախմատային մրցամարտ կազմակերպել... արագընթաց գնացքի կուպեում: Նա ասաց նաեւ, որ նման մրցամարտի հովանավորը կլինի Իսպանիայի երկաթգծի պետական ընկերությունը: Բուդապեշտից այս մասին տեղեկացնելով Արմենպրեսի թղթակցին, ասացին նաեւ, որ Ռոբերտ Ֆիշերը, որի հիմնական բնակավայրը Հարավսլավիան էր, այժմ բնակվում է Բուդապեշտում եւ ներկայումս պայքարում է իր գրքերի «ծովահենային» հրատարակման դեմ, պահպանելով լռություն:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՖՐԱՆՍԻԱ-98

Ռեկորդային մասնակիցներ՝ աշխարհի առաջնությանը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

1998 թվականին Ֆրանսիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի 16-րդ առաջնությունը մասնակիցների թվով ռեկորդային է լինելու: 169 երկրներ ներգրավվելու են ընտրական փուլի մրցաշարերին: Եզրափակիչն անցկացվելու է 1998 թվականի հունիսի 10-ից հուլիսի 12-ը: Աշխարհի առաջնությանն, ինչպես միշտ, ամենաշատը հայտավորված են Եվրոպայից՝ 50 երկիր, այնուհետեւ, ըստ հերթականության, 36-ը՝ Աֆրիկայից, 35-ը՝ Ասիայից, 28-ը՝ CONCACAF-ից (Հյուսիսային եւ Կենտրոնական Ամերիկա), 10-ը՝ Հարավային Ամերիկայից, 10-ը՝ Օվկիանիայից: Ընտրական փուլի վիճակահանությունը տեղի է ունենալու այս տարվա դեկտեմբերի 12-ին: Աշխարհի առաջնության եզրափակիչին մասնակցելու են 32 երկրներ, որոնցից 15-ը՝ եվրոպական հավաքականներ: Ֆրանսիան, որպես կազմակերպիչ երկիր, եզրափակիչին մասնակցելու է առանց ընտրական փուլի: Հին աշխարհամասի մյուս 14 երջանիկները որոշվելու են ընտրական փուլի խմբային մրցաշարերում: Հայաստանի հավաքականը նույնպես հայտավորված է աշխարհի առաջնությանը եւ մենք անհամբերությամբ ենք սպասում, թե ովքեր են լինելու նրա առաջիկա մրցակիցները:

Եվրոպական խմբերի կազմավորումը կախված է ընտրական փուլին Բոսնիա-Հերցեգովինայի մասնակցելուց կամ հակառակը: Եթե Բոսնիա-Հերցեգովինան չմասնակցի, ապա ՈՒԵՖԱ-ի անդամ մյուս 48 երկրները, չհաշված Ֆրանսիան, պետք է կազմեն 5-ական հավաքականներով 6 խումբ եւ 6-ական հավաքականներով՝ 3 խումբ: Իսկ Բոսնիա-Հերցեգովինայի մասնակցության դեպքում կլինի 5-ական հավաքականով 5 խումբ եւ 6-ական հավաքականով՝ 4 խումբ: Երկու դեպքում էլ կազմվելու է եվրոպական 9 ընտրական խումբ: Խմբերում առաջին տեղ գրաված 9 թիմերը եզրափակիչի ուղեգիր են ձեռք բերելու: Նման պատվի կարժանանան նաեւ 2-րդ տեղ գրաված եւ լավագույն արդյունքներ ցույց տված 5 թիմերը: Առաջին անգամ աշխարհի առաջնության եզրափակիչին Աֆրիկայից մասնակցելու է 5 թիմ: Հարավային Ամերիկային հատկացվել է 4 տեղ, առանց Բրազիլիայի հավաքականի, որն աշխարհի չեմպիոնի իրավունքով, առանց ընտրական փուլի մասնակցելու է աշխարհի առաջնության եզրափակիչին: Ասիայից հայտավորված 35 երկրները վիճարկելու են եզրափակիչի 3 կամ 4 ուղեգիր: Այդ հարցը դեռ անորոշ է: CONCACAF-ին տրվել է 3 տեղ, Օվկիանիային՝ 0, կամ 1 տեղ:

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

«Օլիմպիյսկին» սպասում է ռինգի վարպետներին

«Օլիմպիյսկի» մարզահամալիրի ռինգը, որտեղ 15 տարի առաջ անցկացվեց 1980 թ. մոսկովյան օլիմպիադայի բռնցքամարտի մրցաշարը, մեկ շաբաթ հետո կվերածվի Ռուսաստանի բռնցքամարտի 100-ամյակին նվիրված ներկայացուցչական մրցաշարի մրցատեղի: Սնարկի թղթակցի հետ զրույցի ժամանակ, ինչպես ասաց Հայաստանի հավաքականի ավագ մարզիչ Ռաֆայել Մեհրաբյանը, Մոսկվայում կայանալիք հոբելյանական մրցաշարին հրավիրված են յուրաքանչյուր քաշային կարգի աշխարհի 8 ուժեղագույն բռնցքամարտիկներ: Այդ մրցումներում Հայաստանը ներկայացվելու է 6 բռնցքամարտիկներով: Դրանք են 1993 թ. աշխարհի չեմպիոն եւ աշխարհի գավաթակիր, երեւանցի Նշան Մունչյանը (48 կգ), վանաձորցիներ Լեոնիկ Պապյանը (51 կգ) եւ 1995 թ. աշխարհի առաջնության մրցանակակիր Արթուր Միքայելյանը (54 կգ), երեւանցիներ Հայկ Հակոբյանն ու Սերգեյ Հակոբյանը, որոնք հանդես են գալիս նույն քաշային կարգում (67 կգ) եւ Հռոմում կայացած զինծառայողների համաշխարհային առաջին խաղերի մրցանակակիր Մխիթար Վանեսյանը (75 կգ):

Բռնցքամարտիկների նկատմամբ հովանավորչությունը կրկին ստանձնել էր «Դվին» հյուրանոցի գլխավոր տնօրեն Վանուշ Թորոսյանը, որը հիանալի պայմաններ ստեղծեց առաջիկա մեկնարկներին մարզիկների նախապատրաստության համար:

ՍՆԱՐԿ

ԽԾԱՆԿԱՐ

Յուրի Սարգսյանը օլիմպիական խաղերին՝ Ավստրալիայի դրոշի ներքո

Անվանի ծանրորդ Յուրի Սարգսյանը 1996-ի Ատլանտայի օլիմպիական խաղերին կմասնակցի Ավստրալիայի դրոշի ներքո: Ըստ Ավստրալիայի ծանրամարտի ֆեդերացիայի նախագահ պարոն Կոֆի, ներկայումս Ավստրալիայի քաղաքացի համարվող հայ մարզիկն իր ամբողջ ուժերը կենտրոնացրել է օլիմպիադային լավագույնս մասնակցելու համար եւ այդ պատճառով էլ չի մասնակցել Չինաստանում կայացած աշխարհի առաջնությանը: Յուրի Սարգսյանը 1995 թ. Ավստրալիայի ազգային առաջնությունում դարձել է երկրի չեմպիոն:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Գարրի Կասպարովը վերստին հաղթել է

Գարրի Կասպարովը 8,5:1,5 հաշվով հաղթել է շախմատի միաժամանակյա խաղի անսովոր սեանսում: Այն տեղի է ունեցել «Ինտերնետ» միջազգային համակարգչային ցանցում: Ինը երկրների ներկայացուցիչների հետ կայացած մրցավեճում, որը գրոսմայստերն անցկացրել է Ամերիկայի «Ինտեր» կորպորացիայի Մյունխենում գտնվող եվրոպական կենտրոնակայանում, Կասպարովը շահել է 7 պարտիա եւ երեքն ավարտել ոչ-ոքի: Այս մրցությանը կարողացել են հետեւել «Ինտերնետ» եւ «Ուորլդ Ուայդ Ուեբ» միջազգային համակարգչային ցանցերի բոլոր բաժանորդները:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ջորկաեֆին ճանաչում են նաեւ Չինաստանում

ԱՇՈՏ ԲՈՅԱՋՅԱՆ
Փարիզ

Յուրի Ջորկաեֆի համբավը հասել է մինչեւ Չինաստան: Պեկինում վերջերս թերթերի կրպակներում վաճառքի հանված մեծ տպաքանակով Չինաստանի ֆուտբոլային ամենամեծ ամսագրի առաջին էջում զետեղված էր Յուրի Ջորկաեֆի նկարը:

Ջորկաեֆի վերջին հաջող ելույթները Ֆրանսիայի հավաքականում կտրուկ բարձրացրել են նրա հեղինակությունը: «Ֆրանս ֆուտբոլը» վերջերս կրկին մեծ հոդված է հատկացրել տաղանդավոր ֆուտբոլիստին, որում մասնավորապես ասվում է. «Ջորկաեֆն այլեւս նորեկ չէ: Վերջին 4 հանդիպումներում նրա խփած 5 գնդակները Ֆրանսիայի հավաքականի համար ապահովեցին Անգլիայի ուղեգիրը: Գիտենք, որ Ջորկաեֆը մեծ ռմբարկու է: Հիմա համոզվեցինք, որ նա «կապիտան» է եւ պատասխանատվությունից չի վախենում: 27 տարեկանում հավաքականի մարզչին համոզեց, որ արժանի է իր մշտական տեղն ունենալ: Ֆրանսիա-Իսրայել խաղից հետո Ջորկաեֆը եւ Էմե Ժակեն (Ֆրանսիայի հավաքականի մարզիչ) հանդերձարանում երկար ժամանակ համբուրվել են: Մեկը մյուսին այդ ձեւով շնորհակալություն է հայտնել: Այս երկուսից մեկը մյուսին շատ ավելի պարտական է: Երբ Ժակեն որոշեց Ջորկաեֆին վստահել, Ջորկաեֆն ինքն էր, որ Լեհաստանի հավաքականի հետ խաղում հրաշալի հարվածով Ֆրանսիայի հավաքականի համար Անգլիա գնալու հույսեր պահպանեց եւ Ժակեին ազատեց կործանումից: Այդ հանդիպման ավարտին ընդամենը 5 րոպե էր մնում, երբ Ջորկաեֆը փրկարար հարվածը կատարեց, թե չէ «նավապետը» (Ժակեն) եւ տերը (Ֆեդերացիայի ղեկավարները) կարող էին «ընկղմվել»: Յուրին այդ հարվածով միայն կրակ չմարեց, նա ավելի կրակներ էլ վառեց 2 գնդակ խփելով Ադրբեջանի, Լակոն Ռումինիայի եւ Իսրայելի հավաքականների դարպասները: Վերջնականապես Ֆրանսիայի հավաքականը Ջորկաեֆի շնորհիվ Լա Մանշի մյուս կողմն անցավ: 4 խաղում 5 գնդակը վկայում է, թե ինչքան մեծ է Ջորկաեֆի դերը Ֆրանսիայի հավաքականում:

«Լեհաստանի հավաքականի հետ խաղում իմ խփած գնդակն ամեն ինչ փոխեց: Մարզիչը, որ մինչ այդ «կռվում» էր իմ մասին, այդ օրը վերջնականապես հավատաց ինձ եւ փոխադարձ վստահություն սկսվեց մեր միջեւ: Հիմա ես նույն անձը չեմ նրա, ժողովրդի ու հավաքականի մյուս խաղացողների աչքերին: Ինձ հաջողվեց ճակատագիրը գրավել: Մարզիչը լավ գիտի, որ ես իր համար խնդիր չեմ ստեղծի: Հիմա ես էլ անցյալ ունեմ եւ այլեւս նորեկ չեմ: Այժմ Կանտոնայի եւ Ջինոլայի վերադարձը որեւէ խնդիր չի պատճառի ինձ: Նրանք գուցե մեծ անձնավորություններ են, բայց պետք չէ, որ մյուսներին սպառնան: Չեմ ասում Եվրոպայի չեմպիոն պետք է լինենք, սակայն հաղթելու մտքով պետք է գնանք Անգլիա: Մի քանի անգամ խաղացինք իսպանական ոճով (ամուր պաշտպանություն, կտրուկ հակագրոհներ): Եվրոպայի առաջնությունում ընդգրկված ֆավորիտներից չենք եւ պետք չէ, որ Ֆրանսիայի հավաքականը նույնպես պարտված զգա Գերմանիայի, կամ Իտալիայի հետ խաղերում»:

Բաժինը վարում է
ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հեռագրեր

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ֆրանսիան չի վերադառնա ՆԱՏՕ

Մեր թերթի նախորդ համարում գրել էինք Ֆրանսիայի եւ ՆԱՏՕ-ի հետագա մերձեցման մասին: Ինչպես հայտնի դարձավ երեկ, Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարար Էրվե դը Շարետը հայտարարեց, որ Ֆրանսիան ՆԱՏՕ-ի շրջանակներում իր լուման կներդնի Բոսնիայում խաղաղության վերահսկման գործում: Սակայն ինչ վերաբերում է նրա մշտական անդամակցությանը Հյուսիսատլանտյան ռազմական դաշինքին, ապա ֆրանսիական կողմը միանշանակորեն դեմ է դրան: Էրվե դը Շարետը միաժամանակ նշեց, որ Ֆրանսիան կակտիվացնի իր գործունեությունը ՆԱՏՕ-ի շրջանակներում տեղի ունեցող միջոցառումներին: Ֆրանսիական կողմի մոտեցումն այս հարցում բացատրվում է Բալկաններում ունեցած նրա աշխարհաքաղաքական շահերով:

Երկրաշարժ Թուրքիայում

6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, TRT: Դեկտեմբերի 5-ի երեկոյան ժամը 7-ի սահմաններում Թուրքիայի արեւելյան հատվածում տեղի ունեցավ 5,6 բալ ուժգնությամբ երկրաշարժ: Երկրաշարժի էպիկենտրոնը գտնվում է Թունջելիի եւ Բինգյոլի շրջանների միջեւ, Նազիմիյե բնակավայրում: Նախնական տվյալների համաձայն զոհեր չկան, բայց կան վիրավորներ: Նշվում է, որ բնակչությունը գիշերը անցկացրել է դրսում: Երկրաշարժի ալիքը տարածվել է հարեւան մյուս շրջանները:

Մինչդեռ Նոյյան տապան գործակալությունը, վկայակոչելով ՀՀ սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությանը, տեղեկացնում է, որ էպիկենտրոնում Էրզրումից 75 կմ հարավ-արեւմուտք, երկրաշարժի ուժգնությունը հասել է մինչեւ 7-8 բալի: Նույն աղբյուրի համաձայն, երկրաշարժ է գրանցվել նաեւ Հայաստանի հյուսիսային շրջաններում: Գյումրիում գրանցվել է 3 բալ:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Թանսու Չիլլեր. Մաքսային միության ճանապարհին հաղթահարվեց եւս մի արգելք

«Հունաստանն աջակցում է Թուրքիային»

Ըստ թուրքական հեռուստատեսության, Եվրոպայի մաքսային միությանը Թուրքիայի անդամագրվելու ուղղությամբ արձանագրվեց եւս մի նշանակալից հաջողություն: Ինչպես նախօրոք տեղեկացրել էինք, Մաքսային միությանը միանալու վերջին արգելքները վերացնելու նպատակով մեկօրյա աշխատանքային այցով Բոնն ժամանեց վարչապետ Թանսու Չիլլերը, տեղի ունեցավ Չիլլեր-Քոլ հանդիպումը: Հանդիպման ավարտից հետո Թ. Չիլլերը լրագրողներին ասաց. «Կանցլեր Քոլի հետ շուրջ 2 ժամ տեւած զրույցի ընթացքում հիմնականում շոշափվեցին Մաքսային միությանը Թուրքիայի անդամագրվելու հարցերը: Ուրախությամբ պետք է հայտարարեմ, որ կանցլեր Քոլը Մաքսային միությանը Թուրքիայի միանալու հարցում արտահայտեց իր աջակցությունն ու համաձայնությունը: Ապա քննարկվեցին Մաքսային միությանը միանալուց հետո մեր երկրների միջեւ հետագա հարաբերությունների առանձնահատկությունները: Արծարծվեցին նաեւ Գերմանիայում ապրող ու աշխատող մեր 2 միլիոն հայրենակիցներին հուզող հիմնահարցերը: Առանձին քննարկման առարկա դարձավ Գերմանիայում PKK ահաբեկչական կազմակերպության եւ նրանց համակիրների դեմ համատեղ պայքար մղելու հարցը: Հանդիպման ընթացքում արտահայտվեց այն ընդհանուր տեսակետը, որ Թուրքիան Եվրոպայի անբաժանելի մասն է, որի հետ պետք է մի ամբողջություն կազմի: Նշվեց, որ Թուրքիա-Եվրոպա մերձեցման արդյունքում Եվրոպան կգտնի նոր արժեք, Եվրոպան կհարստանա»:

Այնուհետեւ Թանսու Չիլլերն ասաց. «Գաղտնիք չէ, որ Գերմանիայում եւ Եվրամիության անդամ մյուս երկրներում գոյություն ունեն ուժեր, որոնք ամեն կերպ ձգտում են արգելակել Թուրքիայի մուտքը դեպի Եվրոպա: Այս հարցի կապակցությամբ Հելմուտ Քոլը արտահայտեց իր լավատեսական վերաբերմունքը, նշելով, որ այդ արգելքը 2 երկրների համատեղ ջանքերի շնորհիվ կհաղթահարվի: Հանդիպման ընթացքում արտահայտվեց այն ընդհանուր տեսակետը, որ Մաքսային միությանը Թուրքիայի միանալու եւ Եվրոպային մերձենալու շնորհիվ Միջին Ասիայի եւ Կովկասի երկրները կմոտենան Եվրոպային: Նշված երկրների եւ Եվրոպայի միջեւ Թուրքիան կդառնա խաղաղության կամուրջ: Նշվեց, որ 2 երկրների համագործակցության շնորհիվ արմատականության եւ ազգայնամոլության դեմ պայքարի հարցում նշանակալից հաջողություններ կարձանագրվեն:

Այս ընթացքում, ինչպես նշում է հեռուստատեսությունը, «մի ուրախալի լուր ստացվեց նաեւ Աթենքից»: Հունաստանի փոխարտգործնախարար Յորգո Ռոմեոսը հայտարարեց, որ իրենք պաշտպանում են Մաքսային միությանը Թուրքիայի անդամագրվելու ձգտումները, նշելով, որ «Խնդիրը միայն Թուրքիայինը չէ: Այն ելնում է նաեւ Հունաստանի շահերից»:

Ինչպես հայտնի է, Ֆրանսիայի ճնշմամբ Հունաստանը հրաժարվել էր օգտվել Թուրքիայի նկատմամբ վետոյի իրավունքից: Բայց ինչպես նշում են Թուրքիայի քաղաքական շրջանակներում, ամեն ինչ դեռ առջեւում է, եւ դեկտեմբերի 13-ին կայանալիք քվեարկության ժամանակ 25 հույն պատգամավորների կողմնորոշումից շատ բան է կախված:

— ԳՐԻԳՈՐ ՉԱՐԲՉՅԱՆ

ԱՇԽԱՐՀ

Քվեբեկի դասերը Բոսնիայի եւ Ղարաբաղի համար

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Կանադայից Քվեբեկի անջատմանը վերաբերող հանրաքվեի արդյունքները շարունակում են վերլուծության թեմա մնալ համաշխարհային մամուլում: Ընդհանուր հետեւությունն այն է, որ հանրաքվեի արդյունքը Կանադայի միասնության կողմնակիցների հաղթանակն է անջատականների նկատմամբ ընդամենը 2 տոկոսի առավելությամբ: Դա վկայում է չլուծված մեծ խնդրի գոյության մասին, որը դեռ զգացնել կտա իր մասին: Սնարքին հայտնեցին Երեւանի Հայկական անկախ մամուլի կենտրոնում:

«Տորոնտո Սթար» թերթը հարց է տալիս. «Երբ երկու համայնքների գոյակցության մոդելը չի գործում հանգիստ ու բարեկեցիկ Կանադայում, կարելի՞ է արդյոք այն առաջարկել Բոսնիայում, Ղարաբաղում եւ աշխարհի մյուս թեժ կետերում: Երբ նույնիսկ մերձավոր անգլիական ու ֆրանսիական մշակույթները համակեցության մեջ են Կանադայի կազմում Քվեբեկի առավելագույն ինքնավարության պայմաններում, կարելի՞ է արդյոք հանդուրժողություն ակնկալել ու պահանջել նախկին ԽՍՀՄ-ում կամ Հարավսլավիայում առկա կրոնական, էթնիկական եւ տարածքային հակամարտություններում»:

«Թայմ» հանդեսը դրան ավելացնում է հռետորական կանխատեսում ԱՄՆ-ի ապագա էթնիկական հակամարտությունների մասին: «Երբ Կանադայի ֆրանսիացիները հավաք ապրում են իրենց Քվեբեկում, ապա ԱՄՆ-ի համար նման «բալկանյան» բաժանումն անհնար է: ԱՄՆ-ում ամեն մի անջատականություն կընթանա «բոսնիական» ուղիով», գտնում է «Թայմը»:

Ամերիկացիներն են բուժում Ֆահդ թագավորին

ՌԻԱԴ (ՍԱՈՒԴՅԱՆ ԱՐԱԲԻԱ), 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, AP: Այս օրերին Սաուդյան Արաբիայի թագավորը շարունակում է մնալ հիվանդանոցում: Երեկ առաջին անգամ հիվանդանոցում նրան այցելեցին մերձավոր ազգականները, ինչպես լայնորեն լուսաբանվեց տեղական հեռուստատեսությամբ: Հայտնի դարձավ, որ նրան խնամում է Մ. Նահանգներից ժամանած բժիշկների խումբը: Ըստ պաշտոնական տվյալների, Ֆահդ թագավորը տառապում է գերհոգնածությունից, այնինչ անկախ աղբյուրները նշում են, որ նա ուղեղի կաթված է տարել:

Սկեսուրը վարչապետի հետ քննարկելու է հարսի հետագա կարգավիճակը

ԼՈՆԴՈՆ, 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌՈՅԹԵՐ: Անգլիայի էլիզաբեթ 2-րդ թագուհին եւ վարչապետ Ջոն Մեյջորը օրերս քննարկելու են իշխանուհի Դիանայի (լեդի Դի) հետագա կարգավիճակն ու պատասխանատուները: Հավանաբար դրան հետեւի ընդարձակ մի «գագաթնաժողով» բրիտանական թագավորական ընտանիքում: Ինչպես հայտնի է, Անգլիայի գահաժառանգ իշխան Չարլզի տիկինը վերջերս հայտարարել էր, թե անկարելի է իր վերամիավորումը ամուսնու հետ եւ թե որոշել է իր հետագա կյանքն ամբողջովին նվիրել երկու որդիների դաստիարակությանը: Վերջերս նա պալատի հետ չհամաձայնեցված ինչ-որ հարցազրույց էր շնորհել Բի Բի Սի հեռուստակայանին:

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ադրբեջանցիները հիասթափված են գաղութացումից եւ իրենց նավթից

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Բաքվի փողոցներում վերջին խոսում են Ադրբեջանի դեմ ուղղված դավադրության մասին, բայց այս անգամ մեղադրում են ոչ Ռուսաստանին, Հայաստանին կամ Իրանին, այլ Արեւմուտքի երկրներին եւ նրանց նավթային ֆիրմաներին, դեկտեմբերի 5-ին գրել ամերիկյան «[illegible]» թերթը: Շարքային քաղաքացիների գիտակցության մեջ Ադրբեջանը ներքաշվում է Արեւմուտքի գաղութացմանը, ըստ որում, ժողովուրդը դրա դիմաց ոչինչ չի ստանում, իսկ նավթադոլարները մտնում են կառավարող վերնախավի գրպանները, ասվում է հոդվածում: Ադրբեջանում [illegible] դրվում է հարցում արեւմտյան երկրների կողմից նախագահ Ալիեւի եւ նրա մերձավորների պաշտպանությունը, որոնք վերահսկում են ամբողջ կառավարությունը եւ խորհրդարանը:

Ղարաբաղի պատերազմի 7 տարիներից եւ նավթահանույթին առնչվող 4-ամյա բանակցություններից հետո Ադրբեջանը կասպիական Քուվեյթի վերածելու վերաբերյալ բոլոր խոստումները հնչում են որպես ծաղր: Սակայն արեւմտյան նավթային ֆիրմաները ուզում են ամեն գնով պահպանել Ալիեւի իշխանությունը, համոզված, որ միայն ՊԱԿ-ի այդ նախկին գեներալը կարող է վերահսկել Ադրբեջանը: Նրանց հույսերը մթագնում են միայն 73-ամյա Ալիեւի տարիքն ու հիվանդությունները:

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ձեռնարկությունների, առեւտրական կազմակերպությունների եւ անհատ ձեռներեցների՝ Երեւանի մաքենաշիկա-կան մեքենաների գործարանի «ԹԻՄ» դուստր ձեռնարկությունը 1995 թ. դեկտեմբերի 1-ից լուծարված է:

ԳՆՈՒՄ ԵՄ

«Ժիգուլի» կամ «Նիվա» մակնիշի ավտոմեքենա բարվոք վիճակում: Զանգահարել 530434 հեռախոսահամարով:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՐԿ

«Ազգը» աշխատանքի է հրավիրում

ՍՐԲԱԳՐԻՉԻ

Գերադասելի են նորավարտ բանասերները, ովքեր բնակվում են քաղաքի կենտրոնում կամ մետրոյի կայարանների մոտ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ՉՎԱՑՈՒՑԱԿ

1995 թվականի նոյեմբերի 1-ից սկսյալ

Չվարքնոց

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	ժաման.	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	ժաման.
----5--	ՏՈՒ-134	12.00	13.00	R3 343	ԱԹԵՆՔ	R3 344	13.55	19.05
-2---6-	ՏՈՒ-154	06.15	08.00	R3 151	ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ	R3 152	16.45	00.15*
1---5--	ՏՈՒ-134	17.00	20.05	R3 7117	ԱՇԳԱԲԱԴ	R3 7118	21.10	22.30
-2-----	ՏՈՒ-134	11.55	12.00	R3 345	ԲԵՅՐՈՒԹ	R3 346	14.00	17.55
----5--	ՏՈՒ-134	09.40	10.00	R3 401	ԲՈՒՐԳԱՍ	R3 402	12.00	16.20
--3----	ՏՈՒ-134	13.40	13.45	R3 811	ԴՈՆԵՑԿ	R3 812	15.15	19.10
-2--5--	ՏՈՒ-154	11.00	14.10	R3 311	ԴՈՒԲԱՅ	R3 312	21.00	00.10
-2-----	ՏՈՒ-154	16.10	19.30	R3 7095	ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ	R3 7096	21.30	00.05*
------7	ՏՈՒ-134	09.00	10.15	R3 301	ԹԵՀՐԱՆ	R3 302	11.45	14.10
-----6-	ՏՈՒ-134	19.50	20.15	R3 815	ԽԱՐԿՈՎ	R3 816	22.15	02.25*
------7	ՏՈՒ-154	13.10	14.15	R3 7225	ՄԻՆՍԿ	R3 7226	16.15	21.05
1234567	ՏՈՒ-154	09.20	11.10	R3 910	ՄՈՍԿՎԱ	R3 909	12.40	16.25
-2--567	ՏՈՒ-154	14.25	16.10	R3 894	ՄՈՍԿՎԱ	R3 893	17.45	21.10
--3--6-	ՏՈՒ-154	[illegible]	19.45	R3 7091	ՆՈՎՈՍԻԲԻՐՍԿ	R3 7092	22.45	03.55*
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	11.50	12.35	R3 7207	ՌՈՍՏՈՎ	R3 7208	15.00	17.45
1------	ՏՈՒ-134	08.20	09.00	R3 825	ՕԴԵՍԱ	R3 826	10.20	[illegible]
-----6-	ՏՈՒ-134	13.40	14.40	R3 835	ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ	R3 836	16.15	19.10
1234567	ՏՈՒ-134	08.30	08.45	R3 7167	ՍՈՉԻ / ԱԴԼԵՐ	R3 7168	10.45	13.00
------7	ՏՈՒ-134	15.00	16.55	R3 7159	ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ	R3 7160	17.30	20.20
---4---	ԻԼ-86	08.45	10.30	R3 101	ՓԱՐԻԶ	R3 102	20.10	03.40*

* ժամանումը/մեկնումը հաջորդ օրը:

Ինքնաթիռի թռիչքը եւ վայրէջքը նշված են ըստ մեկնման եւ ժամանման երկրի ժամանակի:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք Մաշտոցի պող. 39/12, (Թամանյանի արձանի մոտ) Հեռ. 53-05-11

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 2002 Տպաքանակ 3000 Ստորագրված է տպագրության 6. 12. 1995 Գինը 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@